

Katolícky mesačník

číslo 5
október 1988

Samizdat

NAD TATROU SA BLÝSKA,
hromy divo bijú -
postavme sa, bratia,
veď sa ony stratia -
Slováci ožijú.

To Slovensko naše
posiaľ tvrdo spalo -
ale blesky hromu
vzbudzujú ho k tomu,
aby sa prebralo.

Už Slovensko vstáva,
putá si strháva,
hej, rodina milá -
hodina odbila,
žije matka sláva!

Ešte jedle rastú
na krivánskej strane.
Kto jak Slovák cíti,
nech sa šable chytí
a medzi nás stane!

Janko Matúška

O B S A H

Šaštín '88

Zodpovednosť za vlasť /4.komentár O.Mádra k listom o.kardinála/
Svedectvo o incidente od otca biskupa Korca

List o.b.Korca prezidentovi ČSSR

Rozhovor o.b.Korca pre taliansky časopis "Altra Europa"

Odozva na článok v Lidovej demokracii o mládeži /J.Zvěřina/

Češi a Slováci po sedmdesáti letech /k výročiu vzniku ČSR/

Odozva na článok v Novom slove o kríži

Prvá verejná sv.omša grékokatolíkov v ZSSR po rokoch

Prílohy na štúdium /samostatne číslované - na oddelenie/:

- Posolstvo Sv.Otca Jána Pavla II. "Magnum baptismi donum"

- Apoštolský list Sv.Otca Jána Pavla II. "Ad omnes personas con-
secratas" z príležitosti Mariánskeho roku.

KEBY SOM LÁSKU NEMAL, NIČÍM BY SOM NEBOL /1 Kor 13,2/

Úsilie o povinnosť bez lásky robí človeka mrzutým,

"	zodpovednosť	"	"	"	tvrdým,
"	múdrosť	"	"	"	hrozným,
"	priateľstvo	"	"	"	falošným,
"	poriadok	"	"	"	malicherným,
"	česť	"	"	"	domýšľavým,
"	bohatstvo	"	"	"	lakomým,
"	vieru	"	"	"	fanatickým;

Život bez lásky je nezmysel.

Ale život v láske je šťastie a radosť.

17.- 18. 9. 1988 sa uskutočnila na Slovensku zasa jedna náboženská akcia historického významu. Na záver /pre trnavskú arcidiecézu/ Mariánskeho roka prebehla v Šaštíne tradičná púť k Sedembolestnej Panne Márii - Patrónke Slovenska. Milostí, ktoré dostal skrze Máriu svet aj Slovensko, bolo v Mariánskom roku veľa a preto táto národná púť - tak ju nazval otec biskup Sokol - sa niesla najmä v duchu vďaky Ježišovi a jeho Matke za všetky tieto nezaslúžené dary.

Počas tých dvoch dní sa v Šaštíne zišlo rekordné množstvo ľudí - podľa odhadov asi 70 000, ktorí vytvorili nádhernú atmosféru tejto slávnosti. Nebudeme detailne opisovať priebeh púte, ktorý je dostatočne známy a nelíšil sa výrazne od ostatných slovenských pútí, ktorých aj toho roku bolo neúrekom. Stručne spomenieme len niektoré odlišnosti a významnejšie skutočnosti, ktoré sa udiali po tieto dva mariánske dni v Šaštíne.

Okrem hlavnej svätej omše v nedeľu, o ktorej ešte bude reč, hlavným rámcom púte bol už tradične nočný program mládeže. Začal o 21. hod. vystúpením zboru z Košíc s výbornými spevmi a sólamí a skončil o 5. hod., keď začali modlitby rehoľných sestier. Počas tohto programu boli dve sväté omše, teda podstatne menej ako pred rokom. Oficiálny program prebiehal v stále preplnenom kostole, preto tí, čo sa doň nevošli, mali svoj program vonku. Najprv v jednej asi 2000-člennej skupine, potom asi od 3. hodiny sa veselilo a spievalo až v troch paralelných skupinách. Mládež zasa raz svojou iniciatívou a spontánnosťou všetkých prekvapila. Program vonku začal pred 21. hod. a skončil ráno o 10.30 hod., keď začala hlavná sv. omša. Spevy, potlesk, krátke príhovory, svätá "spartakiáda", modlitby - tak stále dokola. Kto stál v týchto sústredných kolách, v strede ktorých boli hudobné nástroje, či starí alebo mladí, zahraničný hosť či príslušník ŠtB, každý musel v tejto atmosfére pocítiť, čo je to bratstvo v Kristovi, čo je Jeho radosť a veselosť. Všetko však bolo slušné, dôstojné, náboženské. O polnoci zaznela už tradične pri zapálených sviečkach štátna a pápežská hymna. Milým prekvapením bolo, že s väčšou zásobou sviečok prišli naši bratia z Moravy - teda aj tam už táto symbolika prenikla. Na neďalekom múre sedelo asi 30 mladých so sviečkami, ktorí s nimi do taktu spoločne kývali. Po priestore sa potulovali fotografisti aj videokameramani. Snímali ľudí na omši a keď začali so silným reflektorom snímať aj spievajúcu mláď, zaznelo mohutné "zhasnite tú lampu". Jej zhasnutie privítalo veľké nadšenie, ale keď sa lampa stále z iných pozícií zapalovala, mládež spustila pred kamerou uragán hesiel a potlesku: Nech žije otec biskup Sokol, Korec, kardinál Tomášek, my chceme pápeža, my chceme náboženskú slobodu! Čo televízia či ŠtB chcela, to bezplatný komparz pred kostolom ukázal: nemáme sa čo báť, chceme to i to, ide o náboženské veci, na ktoré nám dáva Ústava právo. Zaujímavé, ako v heslách spomenuté mená elektrizujú mladých. Po každom hesle zazneli veľké ovácie, les rúk nad hlavami pripomínal, ako keby Taliani dali na majstrovstvách sveta vo futbale gól. Keď sa potom títo neoznačení šoumeni pokúšali filmovať aj ľudí so sviečkami na múriku, jednému mladíkovi napadlo postaviť sa chrbtom pred kameru, vytiahnuť si vetrovku nad hlavu a do taktu piesne, ktoré sa práve spievala, poskakovať pred nimi. Tento záber televízia či niekto iný asi ťažko pustí do sveta s komentárom, ako si naša mládež užíva náboženskej slobody.

Program v kostole bol presne rozvrhnutý a vyhlásený. Mnohé netradičné pohľady a meditácie o Panne Márii s novými pesničkami sa

páčili. Niektoré diecézy však dali do svojho úvodu kázeň /až polhodinovú/ kňaza, čo nebolo vhodné, najmä keď niektoré príhovory boli rozvláčne. Máme dobre mienenú pripomienku: ak má kňaz hovoriť pred desiatimi ľuďmi, potom takú kázeň treba veľmi dôkladne pripraviť, najlepšie v kolektíve ľudí, nemožno to nechať na jedného, často veľmi zataženého kňaza. Viac ľudí viac vie, do takýchto významných príhovorov treba zahrnúť podnety, myšlienky a konštruktívnu kritiku kolektívu. Tradičné, mnohokrát opakované myšlienky už neupútavajú, podobne tiež nechať mladých čítať dlhé desaťminútové monotónne texty so zastaralými názormi napr. na ekumenizmus či iné náboženstvá nepovažujeme za správne.

Keď sa o štvrté ráno nedostavila skupina z Banskej Bystrice s očakávaným zborom a hudobnými nástrojmi /vraj jej odmietli poskytnúť dopravu/, nahradila ju iná - iste to bolo riadením Duchu Svätého. Mladí v tomto improvizovanom programe povedali čistú pravdu o bolestiach slovenského národa v náboženských otázkach; žiadali obsadenie biskupských stolcov, ustanovenie reholí s vrátením ich domov pre činnosť, zrušenie zákona o dozore štátu nad cirkvou - zdôraznili, že to žiada aj otec biskup Sokol, opísali metódy prijímania do seminára, najmä že rýchlo príjmu tých, ktorí sľúbia spoluprácu - to sú slová kardinála Tomáška atď. Všetci to dobre poznáme, veď tých 31 požiadaviek podpísalo v ČSSR vyše pol milióna ľudí. Miestny kaplán sa snažil odvrátiť mladých od pokračovania. Posledných 5 minút týchto prosieb už skoro nikto nepočul, pretože reproduktory v kostole aj vonku stíchli v dôsledku zásahu príslušníkov ŠtB. Ľudia v kostole protestovali, mladí však svoj prejav dokončili, aj keď ich už počuli iba okolostojaci. Každá požiadavka bola prijatá búrlivým potleskom, veď išlo o celkom oprávnené náboženské požiadavky, ktoré sú splnené v celom kultúrnom svete vrátane Poľska, Maďarska, NDR i ZSSR. Keď miestny kaplán pristúpil k mikrofónu a povedal, že teraz sa pomodlíme za splnenie týchto prosieb, a začal sa modliť bolestný ruženec, reproduktory boli opäť zapnuté.

Na púti sa tento krát zišlo také množstvo ľudí, áut, autobusov, procesií, aké Šaštín od roku 1948 nezažil. Ľudia prichádzali pešo aj zďaleka, niesli kríže, mariánske zástavy a sochy Panny Márie. Nad ránom "spadlo z neba" asi 30 pápežských zástaviek, ktoré sa zišli najmä pri vítaní biskupského sprievodu. Vtedy sa nejedno oko aj starých chlapov zarosilo, vítanie otca biskupa Sokola a potom aj lúčenie s ním bolo spontánne. Davy neustále tleskali a volali na slávu. Biskup Sokol má dar komunikácie s ľuďmi, usmieval sa, prístavil sa pri deťoch, podpisoval sa, pozhováral. Rastie nám v ňom osobnosť, sme radi, že najmladší biskup v ČSSR je v Trnave. Len nech sa obklopí múdrymi radcami, pretože - nech sa preto na nás nenahnevá - aj jeho kázeň by pri takej príležitosti mala byť kolektívnym dielom. Držíme mu však veľmi palce a modlíme sa za neho! Peknou modernou hudbou prekvapil súbor na omši otca Vrableca o ôsmej. Jeho výbornú kázeň treba tiež pochváliť.

Miestny pán farár niekoľko krát srdečne poďakoval kňazom, účinkujúcej mládeži i ostatným prítomným za všetko. Štátnej správe poďakoval za to, čo ona zabezpečila - niekoľko stánkov občerstvenia a mimoriadne vlaky a autobusy do Kútov.

Už počas púte sa rozšírila správa o incidente, ktorý mal otec biskup Korec v Bratislave. Príslušníci ŠtB si na príkaz zhora neželali Korcovu prítomnosť v Šaštíne a teda 65-ročného katolíckeho biskupa s čestným doktorátom univerzity v Notre Dame štyria chlapi chytali ako zločinca. V srdci Európy, v našom spoločnom európskom dome, v treťom roku prestavby ho chceli násilím vložiť do auta. Ale

biskup Korec sa nedal, vyhlásil, že s nimi nepôjde a oni odišli bez neho, nepremohli ho. V južnej Afrike biskup Tutu asi takéto skúsenosti ešte nemal. Naša republika si opäť vykoledovala svetovú hanbu. Uvedomme si tiež, že otec biskup týmto príkladom ukázal aj ostatným, ktorých stále vyšetrujú, šikanujú a sledujú, že sú aj hranice týchto nezákonností a že slobodu si môžeme udeliť aj sami.

V závere svojej reči otec biskup Sokol vyzval všetkých veriacich, aby sa nestretávali len v kostoloch a na púťach, ale aj doma v súkromí a tam si vymieňali svoje náboženské skúsenosti. Darmo čs. rozhlas prináša reportáže o "tajnej cirkvi", o stretnutiach mládeže a dospelých, nič z toho nie je nelegálne, aj otec biskup je toho názoru.

Na záver slávnosti a Mariánskeho roku odznela k Ježišovi v eucharistii krásna modlitba, ktorá nech zostane naším krédom na ďalšie obdobie. Cez Máriu ku Kristovi so zachovaním dedičstva sv. Cyrila a Metoda vpred k tretiemu tisícročiu! Sedembolestná Panna Mária, oroduj za nás!

ZODPOVEDNOSŤ ZA VLASŤ

K dvom listom otca kardinála /IV/

"Cirkvi sú integrálnou súčasťou socialistickej spoločnosti a ich veriaci sú plnohodnotnými občanmi so všetkými právami a povinnosťami. Akákoľvek diskriminácia z dôvodu svetonázorovej orientácie je neprípustná a vo svojej podstate socializmu nepriateľská." To vyhlásil riaditeľ Sekretariátu pre veci cirkevné František Jelínek 12.7.1988 /KN 31/88/.

Propaganda - alebo náznak obratu? To ukáže ďalšia prax Sekretariátu, Bezpečnosti a súdov. V každom prípade počujeme v týchto slovách odozvu na list kardinála Tomáška predsedovi vlády: "Nie je možné našich veriacich považovať za občanov s obmedzenými právami.. Veriaci nemajú mať miesto v spoločnosti len ako pracovné sily, ale ako rovnoprávni občania... Táto krajina je ich vlasťou, cítia sa za ňu zodpovední a viera ich rozhodne neodvádza od poctivého postoja k spoločnému dobru."

Keď slová oficiálneho predstaviteľa premietneme na pozadie vývoja cirkevnej politiky v Sovietskom zväze a v Maďarsku, ale tiež -hoci zatiaľ nepatrne- odmrázujúcej sa klímy u nás, vyvstáva už naliehavo otázka postoja veriaceho ľudu voči jeho štátu k novému, hlbšiemu premysleniu.

Máme k tomu dva pádne dôvody: aby sme nezaspali príležitosť podporiť /a nebrzdiť/ možný vývoj k lepšiemu a aby sme neprehliadli nové možnosti pre povinnú službu kresťanskej lásky. Otec kardinál v liste veriacim nám adresoval jednu konkrétnu ponuku: "Nebojte sa pôsobiť na mládež a deti - najmä teraz, keď sa už verejne vyslovujú obavy o ich mravný profil."

Musíme si uvedomiť, že kardinálova ponuka dialógu so štátnou mocou sa týka podstatne aj nás. Vieme, že terajšie vedenie má zábrany proti dialógu: bojí sa nás. Pochopme, že ich neprekoná, ak mu nepomôžeme opraviť obľudný obraz nepriateľa, ktorý dosiaľ o cirkvi má: nebezpečná politická sila, so sebeckými mocenskými zámermi, so slepou nenávisťou všetko očernujúca a odmietajúca.

Tým sme však dospeli k potrebe pozrieť sa najprv do zrkadla vlastného svedomia. Nesmieme si zatajiť, že zatatá päť režim nám po čase vtlačila do mysli až príliš radikálnu negáciu všetkého, čo prichádzalo zhora. Je pravda, že heslo "Nič im neverte a nič im nedávajte" bolo pre mnohých účinnou obranou proti ťažkým pokušeniam slabosti a naivity. Drsný koniec krátkeho uvoľnenia pred 20 rokmi zdanlivo potvrdil, že jedinou obranou proti totalitnej ideológii je totálna negácia. Ale kresťan nesmie nikdy rezignovať na nádej, ako ukázal majster dialógu kardinál Wyszynski. Ani sa nesmie uzavrieť trpiteľsky do seba a rezignovať na lásku.

Sme priatelia alebo nepriatelia tohto štátu? Leninsko-stalinská ideológia u nás prežívajúca myslela doteraz v kategóriách: 1. spohľadlivé kádre /strana/, 2. verní pomáhači /kolaboranti/, 3. nepriatelia aj potenciálni /všetci ostatní/. Podľa tejto schémy patrí cirkev a veriaci do tretej kategórie, s výnimkou kolaborujúcich jednotlivcov.

Východný vietor však dnes prináša 4. kategóriu občanov, ktorí sa nestotožňujú s vládnu ideológiou, ale majú "poctivý postoj k spoločnému dobru" /slovami kardinálovho listu/. Prestavbu si vynútili závažné nedostatky ideologicky tuhého riadenia spoločnosti, a to aj v oblasti duchovnej, ako doslova hovoria predstavitelia sovietski aj naši. Hľadajú sa spojenci na záchranu základných štruktúr ľudského života, ktoré sa rúcajú. Sovietsi ich objavili v cirkvách, celkom logicky.

Prišla teda, zdá sa, pravá chvíľa ukázať, že patríme do štvrtej kategórie ako cirkev a veriaci. Táto krajina je našou vlasťou, povedal za nás náš kardinál, a teraz nás potrebuje. To vidíme aj bez vládnych výziev. Sotva pomôžeme sebe aj celej spoločnosti, keď zostaneme zabetónovaní v ublíženom vzdore. Sme povinní usilovať sa aj o malé dobro. Ale napr. prekonávať sebeckú ľahostajnosť k spoločenským zlám slovom a skutkom nie je vôbec malá vec. Pritom pre kresťana nie je dôležité, či sa mu dostane uznania alebo sa s tým bude chváliť vrchnosť. Je pravda, že angažovať sa za spoločné dobro nie je bez problémov pri doterajšom vládnom štýle, ale to je iná kapitola. V tejto chvíli, na prahu dialógu, je pre nás dôležité prehĺbiť si vedomie a rozšíriť srdce pre všetky formy dialógu *via facti*, ktoré sa nám môžu otvoriť. Litovský biskup Sladkevičius po svojom nedávnom menovaní za kardinála o.i.vyhlásil: "Katolícka cirkev na Litve musí prispievať štátu väčším podielom k morálnej výchove mládeže...Všetci sme povinní spoločne pracovať, usilovať sa o morálne zásady." /české KN 32/88/.

Svätý Otec prijal 12.7.1988 na súkromnej audiencii sovietskeho veľvyslanca. Vatikánsky predstaviteľ to označil za "ďalší prvok dialógu medzi Sovietskym zväzom a Svätou Stolicou" /Hedwigsblatt 31/88/. Sovietsky časopis Echo uverejnil článok o Jánovi/Pavlovi II. od politického komentátora Krasnikova, ktorý napísal po audiencii u pápeža. Pripomenul, že delegácie ZSSR a Vatikánu plodne spolupracovali na helsinskej konferencii, a vyslovil svoj záver: "Dialóg s Vatikánom Jána Pavla II. je naozaj možný a môže byť aj užitočný." /KN 31/88/

Prečo nie aj dialóg čsl.vlády s kardinálom Tomáškom za cirkv v Československu? Jeho tichými, ale významnými účastníkmi musíme byť aj my, ako vyplýva z tejto úvahy. Samozrejme, po toľkých skúsenostiach nie sme a nebudeme naivní - ale ani Ján Pavla II. nebude predsa nikto podozrievať z naivity.

/Informace o cirkvi č.9/88/

Oto Mádr

Svedectvo o incidente od o. b. Korca

V sobotu 17. septembra 1988 som odchádzal z bytu večer o 20.30 hod. s tým, že pôjdeme autom do Šaštína. Chceli sme tam byť na jednej sv. omši po 22. hodine, chceli sme prežiť chvíľu v modlitbe, adorácii a spevom a po polnoci sme sa chceli vrátiť do Bratislavy. Mal som ist autom s Dr. Čarnogurským a Dr. Mikloškom.

Už od 15. hodiny sa prechádzali po Vilovej ulici príslušníci ŠtB v civile a mali tu pristavené aj autá. Nápadné mi bolo poobede iba to, že ma k susedom volal ktosi k telefónu, údajne nejaký Polakovič, v súrnej veci. Ale potom sa v telefóne neozval, ani nijakú súrnu vec neprádložil. Toto skúšenie cez telefón sa stalo prvý raz za 18 rokov môjho bývenia v terajšom byte. Inak s menovanými susedmi nemám nijaké kontakty.

Keď som večer o pol deviatej prešiel ulicou za samoobsluhu, stál tam už dr. Mikloško. Dozvedel som sa, že dr. Čarnogurského strážia už celý deň. Sotva sme si stačili povedať niekoľko slov, prihrmela k nám Lada, potom ďalšia, opodiaľ sa ťahal muž v civile, tretie auto obehlo okolo nás - všetko príslušníci, jednak v uniforme, jednak v civile. Jedného som poznal. Chlapec v uniforme prišiel ku mne a žiadal legitiáciu. Dal som mu ju. Nato me vyzval, aby som išiel s nimi "podľa zákona podať vysvetlenie".

Pozrel som sa na neho a povedal som mu: "Nehovoríte pravdu, predstierate zákon, o nijaké vysvetlenie nejde, chcete ma odviešť od púte do Šaštína. A vy to viete! Trestný poriadok vám zakazuje predstierať nepravdivé skutočnosti a tým podvádzať!"

Príslušník mi povedal, že buď pôjdem dobrovoľne, alebo ma odvedú. Odpovedal som mu: "Dobrovoľne nepôjdem za nijakú cenu! Či ma odvediete, to je vaša vec". A dodal som: "Tohto roku ste prišli takto pre mňa ako pre zločince už tretí raz. Prvý raz v marci pred zhromaždením veriacich v Bratislave na sviatok Zvestovania. Predstierali ste, že mám ísť podať vysvetlenie podľa zákona 40/74. Usvedčil som vás zo lži tým, že od 9. hodiny, čo ste čakali pred mojim vchodom v aute celých osem hodín, mohol som vám podať sto vysvetlení, ale nie o 17.hod., keď som išiel vo sviatočný deň do kostola. Potom ste sa usvedčili zo lži semí, keď vám nebolo čo vysvetľovať a keď ste ma chceli iba zadržat' na VB počas zhromaždenia pred Národným divadlom. Usvedčili ste sa i tým, že ste ma odviedli po takmer troch hodinách zadržania až pred vchod do schodišťa nášho paneláka a ešte ste zostali v aute strážiť až do 22. hodiny, aby som nešiel do mesta, čo ste aj výslovne povedali!"

Potom som sa obrátil na príslušníka v civile, ktorého som poznal, a povedal som: "Vy ste viete, čo ste so mnou urobili 30. augusta 1988,

ako ste ma zadržali od 7. do 13. hodiny počas súdneho pojednávania s Ivanom Polanským. Vtedy bolo tiež na predvolaní napísané "za účelom podania vysvetlenia v zmysle zákona 40/74". Ani vtedy nešlo o nijaké vysvetlenie - vy ste ho nežiadali a ja som vám ho nedal. Dostali ste jednoducho príkaz zadržat' ma až do vynesenia rozsudku. Údaj ná predvolaní bol teda lživý. Zahrávate sa s občanmi ako feudáli s poddanými. Teraz ma choete brať na ulici, za tmy, večer pred 21. hodinou. Hovoríte znova o "vysvetlení", zatiaľ čo ide o púť v Šaštíne, aby ste ma na celú noc zadržali na VB. Za nijakú cenu dobrovoľne nepôjdem!"

Ešte padli nejaké slová - a štyria príslušníci sa na mňa vrhli, chytili ma za ruky a nohy a vliekli ma k autu. Vo mne vzkypel akýsi robotnícky vzdor, takže som povedal: "24 rokov som robil tvrdo ako robotník - dobrovoľne do auta nejdem!" A vystrel som sa tak mocne, že si nevedeli rady. Jeden mi začal vykrúcať dozadu pravú ruku, ale ani to nepomohlo. Dvaja mi dvíhali nohy, bol som celkom vo vzduchu a tak ma tlačili do auta. Rozbili mi i veľkú termosku a horúci obsah sa rozlial po mne. Myslel som, že pustili do mňa elektrický prúd, tak ma to páli- lo. Ale vystrel som sa ešte pevnejšie, až ma pustili. Celý oblek som mal pooblievaný. Doma som zistil na tele pohmoždeniny, podliatinu kr- vou, oblek som mal roztrhnutý.

Dr. Mikloško ma medzitým chránil a naliehavo varoval týchto chlap- cov, aby si uvedomili a rozmysleli, čo robia. "Dopúšťate sa násilia proti biskupovi, ktorého pozná Slovensko, Čechy, Morava i svet!" Naj- prv ho nepočúvali, potom, keď ma nedostali do auta, zostali bezradní. Jeden z nich odišiel a s autom zmizol. Dobrú pol hodinu som sa prechá- dzal sem i tam dvadsať-tridsať metrov po chodníku pomedzi ostatných príslušníkov. Nik mi nepovedal ani slova. Traja stáli mlčky. Dr. Mik- loško vyhodil rozbitú termosku do kontajnera a chvíľu sme sa rozpráva- li. Krútil nad tým všetkým hlavou. Povedal som mu: "Tento tretí raz pri predstieraní zákona už narazili! U nás je toľko bojazlivosti! Niektorí ľudia šíria ešte aj okolo seba takú zbabelosť, že som rozhod- nutý postaviť sa proti zneužívaniu zákona a tento raz nepopustit'. Som rozhodnutý ukázať, že pred surovým násilím dobrovoľne neuhnem a že pod- vod nazvem podvodom! 24-krát si ma predvolali doteraz na ŠtB!"

Medzitým som mladým mužom povedal: "Vrhli ste sa protizákonne na mňa 65-ročného muža! A pritom ste vedeli, o čo ide! Robíte peknú pere- strojku! O nejaký čas sa budete za to hanbiť, ba možno aj viac!" - A myslel som pritom na to, kam ženú niektorí fanatickí ateisti veci s utláčaním náboženstva. Ako sa boja detí v škole učiteľov, ako učiteľia zisťujú, kto chodí do kostola, ako sa boja veriaci v úradoch a továr-

ňach prezradiť, že sú veriaci, ako sa utahujú ľudia v kostoloch a ako kostoly striedajú, atď. A pritom v televízii i v novinách sa stále píše o úplnej slobode náboženstva, o úplnej rovnosti veriacich pred zákonom a v spoločnosti! Stále sa hovorí a píše o vedení "konštruktívnych rozhovorov" s Vatikánom. Takéto konštruktívne rozhovory sa vedú už 25 rokov! Vždy "v atmosfére vzájomného porozumenia". Zatiaľ čo biskup Vojtaššák je odsúdený na 24 rokov väzenia, biskup Gojdič na doživotie... Vedie sa konštruktívny dialóg, zatiaľ čo sú rušené časopisy a vydavateľstvá, likvidované rehole, prenasledovaní veriaci rodičia, študenti, zatváraní kňazi i laici a zatiaľ čo biskup Gojdič vo väzení zomiera... Aj dnes sa vedú "konštruktívne rozhovory", aj dnes je podľa novin úplná sloboda a úplná rovnosť pre veriacich. Len nik z veriacich nemôže byť učiteľom, ani vedúcim v kačelárii či v dielni. Predavačka v zelvoci nemôže mať na retiazke krížik, veriaci ľudia sú hromadne predvolávaní k výsluchom, stále majú podávať "vysvetlenia", nesmú sa zúčastniť na verejných súdnych pojednávaniach, odstrašujú ich od púť, všade ich fotografujú a potom im to na políciu ukazujú, aby všetkých zastrašili tým, že "všetko sa vie". Po dlhých mesiacoch dostávajú desiatky účastníkov bratislavského veľkého piatku z 25. marca 1988 "Trestný rozkaz" od tzv. samosudcu Dr. Jána Jamricha na 2 000 korún pokuty alebo na dva mesiace do väzenia. 22-ročná dievčina má v rozkaze napísané, že "so sviečkou v ruke na námestí zotrvala", tým sa vraj previniła, lebo "spáchala prečin proti verejnému poriadku".

Lenže situácia je dnes už aj u nás iná. Dejiny idú napred. Vyrástla nám generácia mladých ľudí, odchovaných socializmom, a tí sú aj hrdí a poznajú svoje práva. Je im jasné, že mladí majú právo domáhať sa spravodlivosti nielen v Južnej Afrike, v Barme alebo v Gaze, lež aj na Slovensku, v Čechách a na Morave. Slobodu svedomia a presvedčenia si nezhobru - dávajú si ju a prežívajú sami. A to je aj v záujme dobrého mena republiky! Veď do akého svetla negramotnosti stavajú republiku tí nedočkaví a bezohľadní ateisti, ktorí by chceli zateizovať naše národy za každú cenu, i za cenu, že svet bude pokladať náš štát za štát barbarov a násilníkov. - Pre toto všetko som si v sobotu večer 17. septembra 1988 povedal, že tento raz už neustúpim!

Keď sa prehnalo okolo nás znova niekoľko áut VB, jeden príslušník prišiel vyzvať dr. Mikloška, aby nasadol do auta. Protestoval, potom nasadol. Pri odchode sme si zakývali. So mnou zostali štyria či piati. Najprv nevedeli, ako ďalej. Ten, ktorého som poznal, mi začal navrhovať, aby som sa zriekol Šaštína. Už nebola reč o nijakom "vysvetľovaní". Povedal som, že im nedám za nijakú cenu nijaké uistenie, že do Šaštína

na púť už nepôjdem! "Odíďte preč a nechajte ma! Ja sám sa rozhodnem, ako budem chcieť! Inak pomôže len násilie, ktoré ste už skúsili!" - povedal som.

Po chvíli sa dali všetci dohromady a potom nasadli do áut. Keď odišli, prechádzal som ešte nejaký čas po Vranovskej ulici, potom som zamieril pomaly domov. Bol asi 21 hodín 45 minút. Zrejme ma z diaľky sledovali. Bol som spotený, mokrý od rozliatej termosky, bolelo ma plece i hrudník... Náš vchod príslušníci strážili, ako mi povedali známi, celú noc. Bol to nový dôkaz, že "podanie vysvetlenia" iba falošne predstierali. Ja som sa doma úprimne pomodlil, a to i za pútnikov v Šaštíne, ktorí ma čakali...

V nedeľu ráno 18. septembra som vstal ako každý iný deň o 4.45 hod. Po modlitbách som začal slúžiť sv. omšu na 25. nedeľu v roku cyklus B. A tu som bol prekvapený, ale aj utvrdený a posilnený čo do údeľu, ktorý mi prichodí niešť už 38 rokov. Tu máte slová sv. Písma, ktoré som uprostred sv. omše čítal - príkoria tú uvádzané sa vzťahujú v prvom rade na nášho Pána, ale aj jeho veriacim sa z nich v dejinách Cirkvi uchádza: "Zlomyselní ľudia povedali: „Číhajme na spravodlivého, lebo je nám na ťarchu. Stavia sa proti nášmu správaniu, vyčíta nám prestupovanie zákona, žaluje, že sme zradili svoju výchovu. Nuž pozrime, či sú jeho reči pravdivé a skúsme, ako sa to s ním skončí... Skúšajme ho potupou a súžením..." /Múdr. 2,12-17/.

A v nasledujúcom žalme som sa modlil: "Pán udržiava môj život! Pane, zachráň ma pre svoje meno a svojou mocou chráň moje právo... Lebo pyšní povstávajú proti mne a násilníci mi striehnu na život, nechcú mať Boha na očiach. Ale mne Boh pomáha a môj život udržiava Pán. S radosťou ti prinesiem obeť. Meno tvoje, Pane, budem velebiť, lebo si dobrý!"

Po svojej sv. omši som šiel na 8. sv. omšu do kostola v Petržalke. Cestou som stretol jedného príslušníka v civile z večerného incidentu. Iste boli viacerí, no nezastavili ma už, ako to urobili v marci. V kostole bolo pekne - sv. omša bola zo sviatku Povýšenia sv. kríža - tomuto tajomstvu je chrám zasvätený. "Stat crux, dumvolvitur mundus! Kríž stojí, zatiaľ čo svet sa zmieta..."

"Nikdy nesmieme dopustiť, aby našou pasivitou svedomie nespravodlivých utláčateľov celkom zaspalo."

M.L.King

"Sloboda je možná iba za cenu vnútornej ochoty k obetiam."

M.Gándhí

O. biskup Korec o incidente informoval a proti nemu protestoval aj listom prezidentovi ČSSR, ktorý uvádzame v plnom znení:

Pán Prezident!

Informujem Vás o incidente, ku ktorému došlo nezákonným postupom niekoľkých príslušníkov Štátnej a Verejnej bezpečnosti voči mne dňa 17. septembra 1988 a ktorým mi zabránili zúčastniť sa náboženskej púte v Šaštíne. Keď som večer uvedeného dňa o 20.30 chcel odcestovať autom, zastavili ma, legitimovali a dali mi príkaz, aby som šiel s nimi, a to pod falošnou zámienkou "podania vysvetlenia podľa zákona 40/74". Ak by bolo išlo naozaj o súrne "vysvetlenie", aké predstierali, keď ma o to žiadali večer už za tmy, neboli by museli pozorovať náš vchod v autách už od 15. hodiny. Ako sa ukázalo, nešlo o nijaké "vysvetlenie", zákon iba predstierali, čím porušili ustanovenie Trestného poriadku, ktorý vyšetrojúcim orgánom predstieranie zakazuje, a porušili i zákon 40/74, podľa ktorého požadované "vysvetlenie" môžu orgány Bezpečnosti žiadať len "pre zistenie trestného činu, prečinu alebo priestupku a ich páchatela", a nie z iných ľubovoľných a svojvoľných cieľov /§ 19,1/.

Už v marci tohto roku ma pod zámienkou "podania vysvetlenia" zadržali na sviatok Zvestovania na tri hodiny a prekazili mi účasť na sviatočných bohoslužbách v kostole. Ráno toho dňa o 9. hodine ma v mojom byte žiadali, aby som sa nezúčastnil modlitbového zhromaždenia v Bratislave. Potom strážili v aute do 17. hodiny náš vchod. Keď som vyšiel v tomto čase do kostola, legitimovali ma znova a vyzvali ma, aby som šiel podať "vysvetlenie". O nijaké vysvetlenie však nešlo, bola to len nepravdivá zámienka. Môžem to doložiť ďalšími podrobnosťami. Pri prepúšťaní z VB o 20.30 hod. mi to sami povedali a strážili ma ešte do 22. hodiny. To isté mi urobili 30. augusta, keď ma zadržali na 6 hodín s tým istým nepravdivým tvrdením, potom sa však netajili tým, že mi chceli prekaziť účasť na verejnom súdnom pojednávaní s Ivanom Polanským.

Keď ma pred cestou na púť do Šaštína v sobotu večer 17. septembra znova za tmy vyzvali, že mám ísť s nimi a podať "vysvetlenie", povedal som, že ma už dvakrát týmto zákonom podviedli a že tretí raz už dobrovoľne nejdem, lebo sledujú čosi úplne iné - prekaziť mi púť do Šaštína. Hrozili mi násilím. Môj spoločník Dr. Mikloško ich nalie-

havo upozorňoval, aby nepoužili násilie. Povedal im, že istotne vedia, že majú "pred sebou biskupa, ktorého pozná celé Slovensko, celé Čechy a Morava, ba i svet". Napriek tomu násilie použili a porušili ustanovenie zákona, na ktorý sa falošne odvolávali a podľa ktorého sú "povinní dbať na česť, vážnosť a dôstojnosť občanov i na svoju vlasť", a na spôsob nezodpovedných násilníkov sa štyria z nich vrhli na mňa, chytili ma za nohy a ruky, násilím ma vliekli k autu a násilím ma chceli do neho dostať. Keďže som sa vypnul celým telom, pokus hrubého násilia sa im nepodaril. Vykrútili mňa pritom pravú ruku, obliali ma horúcim obsahom termosky a spôsobili mi pohmoždeniny a krvavú podliatinu. Po tomto hrubom násilí zostali bezradní, asi 45 minút stáli a jeden z nich odišiel niekam na poradu. Asi po hodine všetci autami odišli.

Hrubým násilím, ktorého sa proti mne dopustili štyria príslušníci Bezpečnosti, pošliapali nielen moje občianske práva a zhanobili moju česť, lež rozhorčili státisícové veriacich i neveriacich občanov na Slovensku, v Čechách i na Morave a ešte väčšie množstvo v cudzine. Tým poškodili meno Republiky. Takýto hrubý fyzický zásah si nedovolila voči kňazom doteraz ani polícia Juhoafrickej únie, hoci verejne kritizujú jej politiku apartheidu.

Keď Vás, pán Prezident, o tomto násilnom incidente informujem, je to zároveň aj môj protest proti tomuto hrubému porušeniu občianskych práv. Ostatné ponechávam na Vaše uváženie.

S pozdravom

Za mier podľa ľudských práv

J. Ch. Korec

Bratislava

Manželka M.L.Kinga charakterizuje jeho vyhlásenie pred súdom 5.sept. 1958:

"Zdôraznil, že sa necíti vinný, ale že sa stal obeťou bezdôvodnej policajnej zvrôle. Hoci s ním policajti zaobchádzali brutálne, neprechováva voči nim nenávisť, lebo nie sú za svoje činy plne zodpovední. Sú len obeťou svojho okolia, poznačeného stéročným útlakom z čias otroctva, ktorého dôsledkom je dnešná segregácia. Sudca vydal rozsudok, o ktorom je isté presvečený, že je správny, ale Martin napriek tomu pokutu nezaplátí, pretože - pri všetkej úcte k senátu - tak s dobrým svedomím urobiť nemôže...."

Coretta S.Kingová

ROZHOVOR OTCA BISKUPA KORCA PRE TALIANSKY ČASOPIS "ALTRA EUROPA"

Otázka: Ako vidíte Vy ako biskup petíciu katolíkov a bratislavskú manifestáciu?

Odp.: Petícia katolíkov, ktorú v prvých mesiacoch roku 1988 podpísalo viac než pol miliona veriacich, ba i občania mimo Cirkvi, bola prejavom veľkej občianskej statočnosti a odvahy i veľkým vyznaním viery. Veriaci si žiadali biskupov, rehole, tlač, skoncovanie s diskrimináciou a ďalšie spravodlivé veci, na ktoré majú právo podľa Ústavy ČSSR i podľa záväzných medzinárodných zmlúv. Bol to po 40 rokoch prvý verejný čin sebaobrany pred domácou i zahraničnou verejnosťou.

Druhým takýmto činom bolo tiché modlitbové zhromaždenie veriacich so sviečkami v rukách pred Národným divadlom dňa 25.marca v Bratislave na podporu tých istých požiadaviek. Desaťtisíc ľudí tu verejne vyznalo svoju vieru a vyjadrilo bez slov svoje požiadavky. Napriek brutálnemu zásahu polície proti mužom, ženám, chlapcom, dievčatám i deťom s ružencami v rukách, veriaci sa zachovali naskrz dôstojne a vydržali celých tridsať plánovaných minút v modlitbe a speve, premoknutí do nitky vodou postrekovacích áut a vodných diel. To vzbudilo údiv a úctu nielen po celej ČSSR, ale i v širšej cudzine. Podpisová akcia i bratislavské zhromaždenie sú historickými činmi. Prebudili v našich národoch mocný záujem o obranu ľudských práv. Zomkli veriacich do jednoty Cirkvi a k ešte väčšej láske ku Svätému Otcovi.

Otázka: Ako sa pozeráte na púte na Slovensku v poslednom čase a najmä na púť v Nitre, ktorá bola zakončením Mariánskeho roka na Slovensku?

Odp.: Mariánsky rok sa stal pre nás veľkým požehnaním. Státisíce pútníkov v Šaštíne, Levoči, Gaboltove, Ľutíne a na mnohých ďalších miestach, i mohutná záverečná púť v Nitre boli vyznaním viery, aké sme predtým nevideli. Obdivuhodná je obetavosť mladých i starších, ktorí putovali neraz stovky kilometrov, prebdeli celé noci v modlitbách i spevoch, a to vo vzájomnej rodinnej jednote viery, v oddanosti Cirkvi a Svätému Otcovi. Púť v Nitre svojou mohutnosťou bola udalosťou pol storočia. Modlím sa, aby sa tieto púte stali požehnaním Slovenska na trvalo.

Otázka: Ste celý život mimo pastorácie. Aké je pozadie toho, že jeden katolícky biskup nemôže byť celý svoj život v pastorácii?

Odp.: Konsekrovaný som bol roku 1951, v čase, keď boli zrušené semináre, rozpustené všetky rehole, likvidované všetky časopisy, vydavateľstvá a katolícke spolky, a keď boli konfinovaní alebo uväznení všetci biskupi. Ak som tu zostal ako čosi nenormálne cez 37 rokov, to preto, že po celý tento čas trvajú všetky ostatné nenormálne skutočnosti. Spišská diecéza nemá 37 rokov biskupa, takisto ho nemá 37 rokov Prešov. V Košiciach nie je biskup už 27 rokov. Dlhé roky nemá biskupa Rožňava.

Hovorí sa, že mi ponúkali pastoráciu. To je príliš jednoduché. Prvých dvadsať rokov nebolo o pastorácii ani reči. Stovky kňazov nedostali štátny súhlas. Roku 1970 som bol ochotný zanechať svoj život robotníka a ísť do pastorácie. Mal som ísť najprv do malého mesta, potom na farnosť v malej obci, potom ku kostolíku na filiálke farnosti....Cirkevný štátny úrad postupne všetko zamietol. Odmietli i moju návštevu na tomto úrade. Potom si rehoľné sestry vymohli tzv. štátny súhlas pre mňa ako duchovného. Tento súhlas mi úrady roku 1974 odňali. Znova som pracoval ako robotník, dovedna asi 24 rokov. Je pravda, že mi potom, keď sa o mojom robotníckom živote písalo v zahraničí, ponúkali tzv.pastoráciu. Ale pritom nešlo o nijaké dobro Cirkvi. Chceli ma dať kamsi na koniec sveta, kde by som bol úplne odtrhnutý od ľudí. Odmietol som, a to i preto, že mnohí iní knazi do pastorácie nesmeli ísť. Taká je pravda.

Otázka: Púte, petícia i bratislavská manifestácia sú iste ovocím aj existencie tzv. "tajnej cirkvi". Ako vidíte Vy existenciu tejto skrytej cirkvi v rámci života celej cirkvi na Slovensku?

Odp.: O tzv. "tajnej" cirkvi som hovoril už v obširnom rozhovore roku 1986, ktorý iste poznáte. Cirkev je jedna aj u nás. Jej veriaci však u nás nemôžu robiť všetko tak verejne ako napr. v Itálii, Rakúsku, Nemecku, alebo na Filipínach či v Zaire. Nemôžu si vydávať časopisy a knihy, nemôžu si zakladať hnutia a spolky, ba ani sa schádzať mimo kostola na duchovné obnovy či exercície. Rehoľným spoločenstvám nie je zas dovolené spoločne žiť a verejne slúžiť Cirkvi. Keďže laici a mnohí kňazi nemôžu byť činní verejne, robia to neverejne. Úrady a polícia tomu hovoria "tajne". To je vec vkusu. Ale pre veriacich, poučených prenasledovaniami Cirkvi po stáročia, je to vec jednoduchá a samozrejmá. Keďže ani sv. Pavol si nepýtal od prokonzulov papiere a povolenia ohlasovať evanjelium a kresťanský život, nerobia to ani veriaci u nás. Majú na to ľudské právo, zapísané aj v našej Ústave. Najmä mladší ľudia majú tento hrdý ľudský pocit dôstojnosti a nepýtajú sa nejakého osamelého ateistu na úrade, či sa môžu stretnúť, adorovať, zaspievať si, modliť sa za biskupov, obnovenie rehoľí, za prenasledovaných, alebo či si môžu vydať nejaký samizdat. Ľudské práva priznávajú nielen svojim čiernym bratom v Južnej Afrike, ale nárokujú si ich stále samozrejmejšie i sami pre seba vo svojej vlasti. Takto jedna Cirkev žije u nás verejne i neverejne.

Otázka: Ako sa pozeráte Vy, ktorý ste prežili celé obdobie "novodobých" dejín slovenskej cirkvi, z toho 8 rokov vo väzení, 1 rok ako pacient tbc a potom ako robotník - na budúcnosť cirkvi na Slovensku?

Odp.: Budúcnosť cirkvi u nás? Spoločlivo ju vidí len Pán Boh. No dáva možnosť aj nám tušiť niečo z tejto budúcnosti. A najmä nám dáva možnosť túto budúcnosť utvárať. Ak naši mladí ľudia, žiaci, študenti, robotníci, otcovia a matky budú rozvíjať svoj doterajší život veriacich ľudí, ak sa budú opravdivo modliť, čítať sv. Písmo, žiť zo sviatostí, vzájomne sa stretať, cítiť a žiť s Cirkvou, počúvať Sv. Otca, ak budú naďalej rozvíjať všetko to pekné, čo sa u nás v duchovnej oblasti teraz deje, potom je budúcnosť cirkvi u nás sľubná. V styku s veriacimi sa budú postupne vytrhovať z bezmennej masy ďalšie tisíce mladých ľudí po našich mestách a dedinách, aby prelomili prázdnotu svojho života a našli jeho naplnenie v hrejivej a zmysluplnej viere v Boha, v radosti evanjelia a v duchovnej rodine Cirkvi. Mnohé konverzie mladých to už dosvedčujú. Len by sme všetci mali byť viac misionárski a apoštolskí. A mladí by sa mali stále viac prehlbovať i modlitbou i štúdiom. Áno, i štúdiom! Mali by čítať, vzdelávať sa, študovať cirkevné dokumenty a knihy, stretať sa, debatovať, udržiavať kontakty i s cudzinou. Potrebujeme, aby z mladých veriacich ľudí vyrástli nielen kňazi, či inak zasvätení, nielen otcovia a matky, ale i vzdelaní ľudia - filozofi a teológovia, literárni odborníci, historici, psychológovia, básnici atď. Mali by sme po celom Slovensku objavovať schopnosti a dary najmä mladých ľudí a rozvíjať ich!

Otázka: Váš 14-stranový list redaktorovi Doležalovi bol krásnym svedectvom života katolíckej cirkvi v Československu za posledných 40 rokov. Aká bola reakcia zo strany štátu a aká zo strany veriacich?

Odp.: Mój 14-stránkový list o 40-ročnej situácii cirkvi u nás? Dostal istú publicitu, i keď neviem odhadnúť, či dostatočnú a účinnú. Úradne som naň nedostal nijakú odpoveď. Veriaci však pochopili, že tento list bol pravdivý. Počúvali ho, čítali ho, odpisovali a rozmnožovali si ho. Tento list možno prispel dobrým podielom k nadšeniu a odvahe viery i oddanosti Cirkvi, s akou o krátky čas veriaci podpisovali petíciu požiadaviek a zúčastnili sa bratislavského zhromaždenia. Ostatné nech hodnotia druhí.

Otázka: Vo Vašom liste Doležalovi píšete o nevyhnutnosti nového myslenia, tiež v kontexte budovania Európy ako spoločného domova pre všetkých. V čom by mohol byť príspevok slovenskej cirkvi i slovenského národa pre takúto Európu?

Odp.: Spoločný domov Európy... Ako veľmi by sme ho potrebovali! Nedo-
staneme ho však ako dar bez pričinenia. Rodinný domov treba budovať a
rozvíjať. Cirkev tu má veľké poslanie a možnosti. Jej veriaci sú prí-
slušíkmi všetkých európskych národov. Považujú sa navzájom za duchov-
nú rodinu, sú si blízki, cez nich sa Európa môže účinne zjednocovať.
Ak dlhé prenasledovanie cirkvi u nás roztrpčuje nielen nás, ale i ka-
tolíkov a iných ľudí po celej Európe, rozumné riešenie cirkevných po-
merov u nás by nám naklonilo milióny občanov v Itálii, vo Francúzsku,
Nemecku a po celej Európe. A my sami ako veriaci slovenského národa
v srdci Európy by sme svojím slavianskym kresťanstvom mohli byť mos-
tom dorozumenia medzi Východom a Západom. Čo všetko by sa mohlo po-
stupne aj cez nás sprostredkovať pre zjednocovanie Európy! Stretania,
návštevy, knihy, časopisy, umenie, vzájomné študijné pobyty, uplatne-
nie slovenskej vládnuťosti a pohostinnosti atď.... Sme národ s dávnou
kresťanskou tradíciou. U nás sa slávi liturgia ešte stále i v staro-
slovienčine! Prvá diecéza stredovýchodnej Európy bola od roku 880 v
Nitre na Slovensku! To nás priam zaväzuje k vernosti a poslaniu!

O MLÁDEŽI

"Lidová demokracie" priniesla 6.8.1988 kratučkú správu ČTK "Ku
kriminalite mládeže". Citujem: Napriek veľkému preventívnemu úsi-
liu sa nemení podiel mládeže na trestnej činnosti." Krásny výraz:
"podiel"! V čom bolo veľké preventívne úsilie? Nevieť - ale smut-
ný je nulový výsledok.

"Prevažujú majetkové trestné činy, delikty hrubo narúšajúce ob-
čianske spolunažívanie a násilná trestná činnosť."

Je to veľmi hmlistá reč, ktorá balí skutočnosť do opatrníc-
kych formúl - ako je už zvykom.

Ale: a/ Majetkové trestné činy. Treba povedať, že po stránke
hmotnej sa našej mládeži nedarí zle.

b/ Občianske spolunažívanie? Aké môžeme čakať občianske
spolunažívanie, keď vládne všeobecná občianska diskriminácia? Od
zhora až dolu!

c/ Násilná trestná činnosť. Čo ale možno čakať, keď nie sú
fondy, na ktorých by sa zakladala skutočná úcta k človeku, keď sú
príliš plytké zdroje, ktoré by vychovávali a viedli k rešpektova-
niu hodôt, ba keď toľko ľudských hodôt bolo pochovaných?

Ako príčiny uvádza správa "oslabenie rodinných zväzkov, deval-
vácia úlohy rodiny, nedocenenie sociálnej úlohy ženy a matky a z
tejto úlohy sa odvíjajúcich nezastupiteľných opatrovateľských a
výchovných činností." Už sama strašná frázovitosť správy ukazuje
nejasnosť a nepochopenie, ba byrokratický, neangažovaný postoj.
Nie sú to skôr dôsledky než príčiny?

Prečo sa oslabili rodinné zväzky a úloha rodiny? Prečo upadla
úloha ženy a matky? Ženy-manželky nie? Úloha manžela a otca tiež
nie? Vďaka výskumu, ktorý objavil jej /dodajme: ich/ nezastupiteľ-
nosť!

Hlbšie do vlastného problému mládeže siaha konštatovanie, že
jej /kriminálny/ stav "vyplýva z pocitu nedostatočnej sebarealizá-
cie a sebauspokojenia". Isteže! Ale kde sú toho korene?

Ako výsledok uvádza správa hľadanie náhradky v neformálnych skupinách vrstovníkov, ktoré v sebe skrývajú značné nebezpečenstvo. Zase eufemizmus. Budú liekom "formálne skupiny"?

Odpoveď nie je daná. Správa končí hlbokou múdrosťou: "Je nutné venovať kriminalite mládeže zvýšenú pozornosť". Len kriminalite? "Veľké preventívne úsilie" asi veľké nebolo a nie je, keď je potrebná zvýšená pozornosť. Tu mi napadá staré porekadlo: Medice, cura te ipsum! Lekár, najprv uzdrav sám seba!

Isteže ani ja nemôžem priniesť úplnú diagnózu, prognózu a terapiu. Zdá sa mi, že naša mládež nie je pokazená, zločinná a nepodarená. Je skôr nešťastná. Z veľkej časti je ľahostajná. To objektívne; subjektívne je z veľkej časti ľahostajná, sklamaná a nedôverčivá.

Výchova k otcovstvu a materstvu, k rodinnému a spoločenskému spolužitiu, k medziludským vzťahom nemá duchovnú hĺbku a praktickú presvedčivosť. Nemá z čoho čerpať.

Seberealizácia, sebauspokojenie? Materiálne by bolo - ale ako vidno, socio-ekonomické nestačí, podmienky a hmotná zainteresovanosť sa stávajú hrobárom. Čo by mohlo naplniť prázdno v mysli a srdci našej mládeže, keď nadšenie pre komunizmus dávno vyhorelo, dôvera v diktatúru proletariátu zhasla, sľubovaný raj na zemi sa vzdaluje exponenciálnou krivkou?

Predovšetkým by to bola kultúra. Kultúra mysli a srdca. K tej kultúre patrí humanitné vzdelanie, veda a umenie. Humanitné vzdelanie, znalosť našich dejín a úcta k nášmu kultúrnemu dedičstvu boli prevalcované importovanou ideológiou. Sem-tam niečo ostalo, ale sú to len trosky, ktoré väčšinou žijú v emigrácii. Väčšina našich najlepších duchov zmizla, vládne dokonalá prostrednosť. Ani technické odbory už neuspokojujú, pretože sú beznádejne pozadu a byrokracia dusí iniciatívu. Preto mladí nečakajú od perestrojky u nás nič, dokiaľ budú kľúčové pozície kultúrne a hospodárske v stareckých rukách. Skôr je opatrný a vyčkávajúci záujem o glasnosť.

Druhá oblasť, kde je temno, je právo a spravodlivosť. Mládež je citlivá na spravodlivosť. Ale je svedkom radikálnych premien: buržoázna spravodlivosť bola zmenená v spravodlivosť traednu a tá sa mení v spravodlivosť stranícku.

Tretia citlivá oblasť v živote mládeže je sloboda. Tá bola teoreticky prekrytá totalitnou praxou. Mládež, pokiaľ nie je považovaná za kádrový materiál, je podozrievaná. Literatúra a hudba sú nebezpečné veci.

Ďalšia, v našej analýze štvrtá zložka problému je viera, myslím vieru ľudskú aj náboženskú. Ateizmus vynaložil všetko, aby ju ničil, náhradu nepriniesol. V mládeži sa prebúdzajú nielen záujem o náboženstvo, ale priamo hlad po viere, prebúdzajú sa statočnosť a zmysel pre obetu.

Nakoniec by som povedal, že je potrebné venovať najväčšiu pozornosť nie zločinnosti mládeže, ale venovať mládeži pozornosť a lásku. Je potrebné ju milovať, aby vedela milovať, mať úctu človeka k človeku, najmä chlapca k dievčaťu a naopak. Potom mizne záujem o drogy a alkohol, sexus nebude smútkom tela a zlo sa prestane organizovať.

Teda diagnóza a terapia: pravda, spravodlivosť, viera, sloboda a láska.

Josef Zvěřina

ČEŠI A SLOVÁCI PO SEDMDESÁTI LETECH

Slavíme sedmdesáté výročí založení Československé republiky. Naši předkové si uvědomovali, že se my Češi a Slováci vzájemně potřebujeme. Jeden ze slovenských katolických spoluvůrců republiky Andrej Hlinka řekl už v květnu 1918 v Turčianském Sv. Martině na konspirativní schůzi slovenských národovců: "Musíme se jasně vyslovit, zda půjdeme nadále s Maďary anebo s Čechy. Neobcházejme tuto otázku! Řekneme otevřeně, že jsme za orientaci československou. Tisícileté manželství s Maďary se neosvědčilo. Musíme se rozejít!" Martinskou deklaraci z října 1918 o jednotném státě Čechů a Slováků podepsalo kromě Hlinky pět dalších katolických kněží, mezi nimi dva příští biskupové Kmetko a Vojtaššák. A přece, právě Hlinka se stal vůdcem slovenské národní opozice. Proč?

Když jsme se šest let po Hitlerem vyvolaném rozchodu opět se Slováky sešli v jednom státě, napsal pater Adolf Kajpr, šéfredaktor Katolíka, v jeho prvním poválečném čísle: "To, co se stalo na Slovensku v roce 1938 a 1939, nebylo pro nás maličkostí. Mnohé z nás to dodnes bolí jako nezacelená rána. Byli jsme tehdy v kruté situaci: Dědictví svatováclavské rvali supové.... Jak bolely tehdy zprávy ze Slovenska. A přece se nelze divit. Naše manželství se nikdy nestalo manželstvím z lásky, hraniční hory české se jim nikdy nezdály být jejich horami a proto je jejich ztráta nebolela, proto se jim zdálo, že jejich samostatnost teprve začíná..... při všech chybách a hloupostech, které jsme na sebe priznali, jsme Slovensko upřímně milovali.... A tak u mnohých z nás je poměr k Slováckům poměrem zhrzené lásky...."

Je mnoho příčin, vážných i malicherných, které postupně otravovaly ovzduší vzájemné důvěry, proč se mnozí Slováci přestávali cítit ve společné republice doma. Byla to především ideologie čechoslovakismu, která nerespektovala svébytnost slovenského národa a považovala Slováky za slabší, hospodářsky a kulturně méně vyspělou část českého národa a slovenštinu jen za nářečí češtiny. Dnes je to anachronismus a nepřestáváme se divit, jak mohla tato ideologie přežívat u vedoucích politiků prakticky až do Košického vládního programu. Další hrubou chybou bylo, že značná část naší národní reprezentace nepochopila význam v slovenském národě hluboce zakoreněného katolicismu. Nesprávná personální politika i další chyby a omyly vyplývaly především ze zmíněných dvou hlavních chyb. Stržení Mariánského sloupu, vznik československé církve, propagace husitismu, volnomyšlenkářství a radikálního socialismu na Slovensku vyvolávaly v slovenské katolické mase nedůvěru vůči Čechům vůbec. Obava před cizími vlivy, přesvědčení, že se Slováckům nedostává spravedlivého podílu na moci a rozdělení národního důchodu, vháněly Slováky, nejen katolíky, do stále bojovnějších obranných pozic.

V nás, Češích, zůstává pak jako trauma vše, co se stalo po Mnichovu. I když víme, že republiku rozbil Hitler, považuje snad většina z nás vznik Slovenské republiky za zradu, slovenskou účast na německých válečných dobrodružstvích proti všem slovanským národům a celému civilizovanému světu za nacionální oportunistu a spolupivinu na židovské genocidě za hrách o to větší, že se na nem podílel národ hrdý na své křesťanské tradice.

Zde není místo na hlubší rozbor vzájemných obvinění. Zdá se však, že dozrává čas, aby se o všech pro a proti bílých míst našich novodobých dějin začalo objektivně psát a mluvit. Konečně bychom se měli zbavit všech těch různých legend, traumat, pocitů krivd či naopak vin. Snad je už na čase, abychom se naučili respektovat své národní odlišnosti, různost mentalit, tradic, myšlení i hodnocení téhož. To vše nám bylo dáno ne proto, abychom se vzájemně odcizovali, ale obohacovali. Kromě toho v pluralitě, toleranci, ve snaze v

různostech svobodně nalézat optimální společné řešení čehokoli je možné uskutečnit pravou demokracií.

Zdá se, že v současné době není nikdo tak povolán vytvořit harmonické národní společenství Čechů a Slováků jako katolíci, zejména jejich mladší, různými predsudky nezatížená generace. Předpokladem k tomu může být jak společná a dosud živá cyrilometodějská tradice, tak nezapomenutá demokratická zkušenost. Zárukou toho mohou být i přátelství navázaná na Velehradě, v Levoči nebo Šaštíně. Přispívají k tomu i sympatie, které vyvolala letošní Anežská pouť na pražském Hradě u slovenských katolíků a nadšení, které vyvolala mezi Čechy odvaha našich bratrů při památném pátku na Hviezdoslavově náměstí v Bratislavě.

Vědomí nutnosti sblížení Čechů a Slováků právě na křesťanské základně není jen nejnovějšího data. Hned v prvních měsících po osvobození se sešli slovenští a čeští biskupové a ordináři na společných poradách. Od té doby se společně radili o ožehavých církevněpolitických otázkách ať už celostátních nebo specificky národních. Společně vypracovávali memoranda představitelům státu nebo pastýřské listy českému a slovenskému věřícímu lidu. Rovněž po osvobození vznikly intenzivní přátelské vazby mezi slovenskými a českými pracovníky Katolické akce, které se ještě prohloubily ve vězeních padesátých let a dodnes trvají.

Pozoruhodný je v tomto smyslu následující citát z prvního pastýřského listu arcibiskupa Berana vydaného v den jeho biskupské konsekrace /8.12.1946/: "Šťastné lidstvo, zůstávají-li jeho různí kmenové i různé národní větve živými ratolestmi na živém kmeni pravého křesťanství....Jsem proto přesvědčen, že by bylo jisté možno dospět i k užšímu spojení Čechů se Slováky hlavně na tomto základě, a stejně i onoho tak nezbytného sjednocení Slovanstva nebude dosaženo, leč na tomto podkladě....Nebojím se v důsledku toho prohlásit, že stejně ruší, jak všechny unifikační snahy mezi Čechy a Slováky, tak i dobře mínené pokusy o jedno velké a silné Slovanstvo ten, kdo odtíná kdekoliv a jakoukoliv ratolest od živého kmene pravé révy, jíž je Kristus, a tím znemožňuje zprostředkování životodárné mízy, prýšticí z Eucharistie."

Koncem února 1947 řekl Pius XII. tehdejšímu generálnímu vikáři a pozdějšímu biskupu trnavské apoštolské administratury Lazíkovi v rámci nezvykle dlouhé audience, že by si přál, aby slovenští a čeští katolíci spolupracovali. Papežovo přání tlumočil dr.Lazík po svém návratu do Trnavy těmito slovy: "Na vatikánských místech i v okolí papeže Pia XII. převládá názor, že se slovenští katolíci mají přimknout co nejužěji k českým katolíkům, poněvadž toho vyžadují nejen zájmy církve, nýbrž i zájem vnitřního uklidnění v Československé republice."

Nitranský arcibiskup Kmetko v interview redaktorovi ČTK zaujal k tomu toto stanovisko: "Vzkaz Svatého otce o spolupráci slovenských a českých katolíků přijal jsem s upřímným porozumením a budu usilovat, aby tato spolupráce byla úspěšná. Určit způsob a pole této působnosti patří do kompetence biskupského sboru celé republiky, který o tom obyčejně na svých společných konferencích rozhoduje. Bude nás také povzbuzovat jubilejní rok sv.Vojtěcha, velkého biskupa, misionáře a mučedníka."

Náš vyslanec ve Vatikánu dr.Majxner hlásil do Prahy, že jeden z nejvlivnějších římských hodnostářů mons.Tardini, který se velmi zajímá o církevní a náboženské pomery v Československu, mu v jednom rozhovoru zvláště zdůraznil "naprostou nutnost spolupráce českého

a slovenského kléru a všech katolíků vůbec, nejen v zájmu katolické církve, nýbrž i v zájmu obou národů, které jen v takovém bratrském společenství mohou vybudovat pevnou státní základnu."

V téže době vyšel /26.10.1947/ ve slovenských katolíckych novinách článok jejích redaktora J.Kozy-Matejova, z něhož vyjímáme: "Největším příkazem dneška je, aby si katolíci zachovali nejdokonalější jednotu, protože jenom jednotu je může zachránit....V náboženských, kulturních, školských a jiných podobných otázkách snažme se sblížit a porozumět si s českými katolíky. Může to být snad u nás i antipatické. ale je to nutné a logické, protože jsme k tomu přímo nuceni poměry....Dnes už čeští katolíci vidí, kde a v čem je skutečné nebezpečí státu a naší budoucnosti, a proto se velmi strážlivě orientují na ochranu katolického Slovenska, protože to je - dá se říci - jediná ochrana jich samých."

Nyní je na místě vyslovit přání, aby prohlášení o nutnosti sblížení a porozumění slovenských katolíků s českými a vůbec Slováků s Čechy neznelo nikomu antipaticky a stalo se společnou touhou a vůlí všech. K tomu ať nám pomáhají naši společní patroni Panna Maria, sv.Cyryl a Metoděj, sv.Vojtěch.

Vojtěch

ODOZVA NA ČLÁNOK V "NOVOM SLOVE"

Vážený s.V.A.Danieli!

Predpokladám, že otázku "A vy, čo si myslíte vy?" v príhovore Nového slova č.38 z 22.septembra t.r. "V znamení kríža?" mienite úprimne. S rovnakou úprimnosťou sa Vám preto pokúsim aj odpovedať. Aby bolo jasné z akej pozície vystupujem: som kresťan a symbol kríža pre mňa niečo konkrétne znamená, niečo, čomu ste sa Vy snažili vo svojom príhovore vyhnúť, ale čo Vám nemôže byť neznáme. V rozpore s touto realitou a skrívodlivo /či nenávisťne/ staviate priznanie sa k tomuto symbolu ako "vinu", "zlo" a v najlepšom prípade "nevedomosť", ktorá nemá ďaleko od "násillia", "opozície", "nerozvážnych činov", "mätenia hláv mládeže" a od "slepého vykonávania cudzej vôle".

Hovoríte "cudzej"! Zrejme sa Vám kamsi vytratil vzťah k symbolu, s ktorým k nám prišli sv.Cyryl a Metod pred vyše 1100 rokmi a ktorým dali základ našej národnej existencii a našej kultúre. Vari možno za našský symbol považovať kosák a kladivo? alebo nebodaj vatru pod Kriváňom? Zrejme si nevedomujete, akej povahy je podstata našej kultúry a k akej kultúrnej tradícii naša kultúra patrí. Pripomenú Vám to však jednoducho napr. tieto skutočnosti: Kátame letopočet 1988, od kedy asi? Prečo nepracujeme v nedeľu? Čo nám dnes pripomínajú Vianoce a Veľká Noc? Prečo sú také obľúbené kresťanské mená Ján, Jozef, Anna a Mária? Prečo sú takými častými citoslovcia "ježiš", "mária panna", "božemôj" a pod. Kde sú korene našej morálky? Akí ľudia boli v minulosti predovšetkým nositeľmi našej národnej uvedomenosti, kultúry a vzdelanosti?...mám pokračovať? Mohol by som ešte dlho. Áno, krížom sa mládež identifikuje, ale prevažne uvedomele. A ak nie plne uvedomele, teda v našej kultúre aspoň prirodzene, organicky, v kontinuite s našou národnou tradíciou a to napriek tendenciám vierolomnosti, ľahostajnosti a odcudzenia, ktoré je zrejme motívom aj Vášho príhovoru. Ako vidíte, kresťanská tradícia nášho národa má hlboké korene a nedá sa tak ľahko vytrieť z jeho povedomia, našťastie. A čo, prosím Vás, ponúkate ako náhradu kríža? Aký by to mal byť symbol? aká tradícia? To vo Vašom príhovore chýba.

Teda kríž nie je symbol len "čohosi". Je to symbol ukrižovaného Ježiša Krista /čo sa Vy zdráhate vysloviť/, symbol kresťanského

svetonázoru, symbol zdroja európskej kultúry a civilizácie, ku ktorej aj Vy patríte, aj keď sa k jej symbolu nepriznáвате - ospravedlňujem Vás - z nevedomelosti svojej vlastnej podstaty.

A ešte niečo je u nás kríž symbolom. Je to symbol odmietnutia bezduchej materialistickej ideológie, ktorá sa nám vnucuje v rozpore s naším myslením a cítením, ktorá nás nemôže vnútorne uspokojiť, v ktorej nevidíme perspektívu, ktorá sa spája s mnohými sklamaniami, s nesplnenými nádejami, s formalizmom, s pretvárkou, s násilím a s obmedzovaním duchovnej i fyzickej slobody. Pokánie z týchto "hriechov", ktorého sme dnes aj u nás svedkami, nemôže získať sympatie tejto ideológie v radoch mládeže, skôr naopak. Aj výrazom týchto postojov je kríž a to v tichom súhlase s presvedčením nás, rodičov mnohých /ak nie väčšiny/ mladých ľudí. Nemáme sa za čo hanbiť.

Radíte nenosiť kríž do práce, alebo ho nosiť len "pekne pod blúzkou". Nuž vedzte, že kríž je aj symbolom priamosti, otvorenosti a rovného priznania sa ku svojmu spôsobu myslenia a cítenia. Aký výchovný charakter má Vaša nevyžiadaná rada, netreba komentovať. My kresťania pretváрку, po vzore Ježiša Krista, odmietame. Práve tak odmietame násilie voči slobode svedomia. Dúfajme, že časy, keď v takomto prípade neostalo len pri netolerantnej rade, definitívne pomínuli.

Máte však pravdu, že tento symbol bol neraz zneužitý a že on nie je imúnny voči zneužitiu ani dnes. Samotný kríž však za to nemôže a nemôže za to ani idea, ktorú symbolizuje. Stalinizmus, skrývajúci sa za kosák a kladivo, si však so zneužívateľmi kríža v ničom nezadá.

V tejto súvislosti však napokon ešte niečo: základné princípy socializmu nie sú objavom marxistickej ideológie. Dávno pred Marxom ich uskutočnili /zdôrazňujem: prakticky uskutočnili/ prví kresťania, keď motivovaní Ježišovým učením, založili komúny, zospoločenštili svoje majetky, ustanovili centrálné ideové /učeníci/ i hospodárske /rada starších/ vedenie a produkt spoločnej práce si rozdeľovali podľa potrieb, takže "nikto nebol medzi nimi núdzny", ako o tom svedčia dobové správy. Áno, i týchto princípov je kríž symbolom a my kresťania, oduševnení týmito ideami, nemáme nijaký dôvod schovávať ich symbol pod košeľu. Skôr naopak, treba nám ich propagovať, lebo práve ony naznačujú schodný smer a humánnu spôsob pretvorenia socializmu.

Bratislava, 21.9.1988

Vl.P.

Prvá verejná gr.kat.sv.omša v ZSSR po rokoch

Dňa 28.8.1988 v dedine Imstičevo vo Vinogradovskom okrese prvú verejnú sv.omšu slúžil gr.kat.biskup Ivan Margitič, ktorý vyšiel z podzemia a žiadal spolu s veriacimi z dediny povolenie slúžiť sv.omše v miestnom kostole. Povolenie - registráciu o.biskup dostal priamo v Moskve na Štátnom výbore pre náboženské záležitosti. V Imstičeve bol pred likvidáciou gr.kat.cirkvi na Podkarpatskej Rusi baziliánsky kláštor, a Imstičevo bolo pútnickým miestom /ako u nás Lutina/.

V spomínaný deň bol sviatok Nanebovzatia Panny Márie a v súvislosti s touto inauguračnou sv.omšou sa zišlo obrovské množstvo grékokatolíkov. Avšak o.biskup mohol slúžiť omšu len malej hrstke veriacich, pretože húfy pútnikov boli zastavené políciou so psami vo vzdialenosti asi pol kilometra od kostola. Situácia bola veľmi napätá, ale k incidentom nedošlo, lebo disciplinovaný ľud sa rozhodol pre náboženské spevy a počúvanie liturgie slova pred kordonom polície. Napriek všetkému teda gr.kat.cirkev v ZSSR takto dala o sebe vedieť a začala sa dostávať z podzemia.

POSOLSTVO
SVÄTÉHO OTCA JÁNA PAVLA II.
MAGNUM BAPTISMI DONUM
UKRAJINSKÉMU KATOLÍCKEMU SPOLOČENSTVU
PRI PRÍLEŽITOSTI
TISÍCROČIA KRSTU KYJEVSKEJ RUSI

Ctihodnému bratovi
Miroslavovi Ivanovi kardinálovi Lubačivskému,
Veľkému arcibiskupovi Lvova,
ctihodným bratom v biskupstve,
kňazom, reholným rodinám
a všetkým veriacim
ukrajinského katolíckeho spoločenstva.

1. Veľký dar svätého krstu, prijatého pred tisíc rokmi v Kyjeve, bol začiatkom viery a kresťanského života národov Rusi. Právom teda v toto historické výročie Cirkev svätých apoštolov Petra a Pavla a celá katolícka Cirkev spieva hymnus vďačnosti a chvály Najsvätejšej Trojici za ten neoceniteľný dar a vyjadruje veľkú radosť, lebo vtedy obdržaný krst znamenal začiatok evanjelizácie národov žijúcich vo východnej časti európskeho kontinentu, ba dokonca za Uralom. V tejto udalosti má svoj prameň nielen kresťanská totožnosť, ale tiež kultúrna totožnosť národov ukrajinského, ruského a bieloruského, ako aj ich dejiny. Nástupca sv. Petra zdieľa radosť z tohto Milénia a podobne, ako poslal pri tejto príležitosti Apoštolský list všetkým veriacim katolíkom, povzbudzujúc ich k zodpovedajúcej duchovnej príprave na túto udalosť, tak túži v tomto Posolstve obrátiť sa zvlášť na ukrajinských katolíkov, aby si spolu s nimi slávnostne uctil zázračné Božie diela uskutočnené v priebehu tohto obdobia.

Pred tisíc rokmi Všemohúci Boh, Vládca všehomíra a Pán dejín všetkých národov, zahrnul svojou nekonečnou láskou národ Kyjevskej Rusi a priviedol ho do svetla Evanjelia svojho Syna Ježiša Krista, Spasiteľa sveta. Od brehov Jordánu, po desiatich storočiach, dielo spásy mocou Ducha Svätého dospelo do krajín zavlažovaných vodami Dnepru, kde si Pán vybral svojich sluhov Olgu a Vladimíra, aby ich národ obdaril milosťou svätého krstu. Odvtedy cirkvi zrodenej z krstu v Kyjeve spievajú cez stáročia hymnus vďačnosti na česť Najsvätejšej Trojice. S takou istou vďačnosťou ďakuje dnes za ten dar národ a katolícke ukrajinské spoločenstvo, ktoré vyrastali z miléniového dedičstva svätého Vladimíra.

2. Tento hlboký zážitok je zakorenený v tajomstve svätého krstu, cez ktorý človek "ponorený" do vykupiteľskej smrti Spasiteľa sveta zároveň je uvedený do "nového života, ktorý sa naplno objavil v Jeho zmŕtvychvstaní. Krstom sa stáva človek "novým stvorením a synom Božím" a zaštepuje sa do veľkonočného tajomstva Kristovho: "Kto je teda v Kristovi, je novým stvorením" /2 Kor 5,17/. Pri brehoch Dnepru Boh Otec začal dielo, ktoré dokončil Syn, a Duch Svätý udelil svoju nadprirodzenú moc krstnej vode, učiňiac ju nositeľkou milosti. Preto môžeme opakovať, uplatňiac na Dneper to, čo svätý Cyril Jeruzalemský povedal o Jordáne:
"Duch Boží vznášal sa nad vodami. Počiatkom sveta je voda, počiatkom Evanjelia je Jordán."¹

Pre národy Rusi krst v roku 988 bol historickou udalosťou, ktorá ich zaštepila do ukrižovaného a osláveného Krista, znovuzrodiačich pre Boží život: "S ním ste boli pochovaní v krste a v ňom ste boli spolu s Ním aj vzkriesení vierou v moc Boha, ktorý Ho vzkriesil" /Kol 2, 12, por. Rim 6,4/. Krst predstavuje "sviatostný zväzok jednoty, ktorý jestvuje medzi všetkými, čo sa ním preporodili." On "smereje k plnému vyznaniu viery, k úplnému začleneniu do zriadenia spásy podľa vôle Krista, a konečne k plnej účasti na Eucharistii".²

3. Medzi tými, čo boli vyzvaní k účasti na tomto novom živote v zjednotení s Kristom ukrižovaným a zmŕtvychvstalým, sú Vaši predkovia v Kyjevskej Rusi. Za ich života bol zapálený v tých krajinách svätý plameň Evanjelia a začali sa tu konať "veľké diela Božie". /Sk 2,11/ Ukrajinský národ je geograficky a historicky spojený s mestom Kyjevom a preto má zvláštne dôvody k radosti pri príležitosti tohto Milénia. Je to zároveň radosť z príslušnosti k veľkej rodine kresťanských národov Európy a celého sveta.

Pri tomto vstupe do kruhu kresťanských národov predchádzali Kyjevskú Rus iné slovanské národy. Prichádza mi na myseľ kristianizácia južných Slovanov, medzi ktorými pracovali misionári už okolo roku 650. V spojení s tým spomínam, že som mal možnosť ďakovať v Bazilike sv. Petra chorvátskemu národu za 1300 rokov vernosti Apoštol-skému Stolcu.³

Neskoršie, ako som to zdôraznil v Encyklike Slavorum Apostoli, iné slovanské národy vstúpili do európskej kresťanskej rodiny vďaka misionárskej činnosti a ekumenickému povolaniu svätých bratov zo Solúna /starobylé Tesaloniki/, Cyrila a Metoda, ktorí právom boli vyhlásení, po boku svätého Benedikta za Patrónov Európy. Na základe, ktorý oni pripravili, "kresťanstvo v priebehu nasledujúceho storočia vošlo definitívne do histórie Slovanov."⁴

Ovocím tohto Bohom inšpirovaného diela bol fakt, že pre Vladimíra a obyvateľov Kyjevskej Rusi, ku ktorým evanjeliové posolstvo prišlo hlavne cez misionárov prichádzajúcich z Konstantinopolu, byzantské dedičstvo sa stalo dostupné a mohlo sa ľahšie osvojiť. Totiž preneseniu tohto dedičstva od začiatku žičila existencia prekladov Písma Svätého a liturgických kníh do jazyka staroslovanského, pretože svätí bratia a ich učeníci "nebáli sa zaviesť slovanský jazyk do liturgie, urobiac z neho účinný nástroj priblíženia Božích právd národom hovoriacim týmto jazykom."⁵

Preto tiež v období, v ktorom existovala ešte plná jednota medzi Rímskou cirkvou a cirkvou Konstantinopolskou, Kyjevská cirkev vznikla v klíme duchovnej komúnie s týmito cirkvami a so susednými cirkvami Európy, tvoriac s nimi jedinú Kristovu Cirkev. Vladimír včlenil Kyjev do bohatej architektúry všeobecnej Cirkvi, zachovajúc tradície Východu a povedomie vlastnej totožnosti svojho národa.

Spolu s evanjelizáciou Rusi rozvinul sa v tých krajinách proces "inkulturácie" viery, ktorý ňou hlboko poznačil históriu. V spomínanej encyklike som napísal, že "všetky... kultúry slovanských národov vďaka za svoj "počiatok" alebo vlastný rozvoj dielu solúnskych bratov".⁶

Ich odvážne úsilie ako aj úsilie ich učeníkov "dali moc a kultúrnu dôstojnosť staro-cirkevno-slovanskému liturgickému jazyku, ktorý sa stal na dlhé stáročia nie iba jazykom cirkevným, ale aj úradným a literárnym, a dokonca hovorovým jazykom vzdelaných vrstiev väčšej časti slovanských národov - zvlášť všetkých Slovanov východného obredu."⁷

Tento jazyk, dodnes užívaný v liturgii rôznych národov, mal takisto zásadný vplyv na literárny jazyk Vášho ukrajinského národa, na rozvoj jeho bohatej kultúry a na utváranie jeho totožnosti.

4. Vznik novej Kyjevskej cirkvi pripadá, ako sme to povedali vyššie, na obdobie, kedy kresťanstvo ešte nebolo dotknuté bolestným rozdelením. Iba neskoršie nešťastné spory a prehlbujúce sa rozdiely medzi Rímskou cirkvou a cirkvou Konstantinopolskou viedli aj Kyjevskú cirkev k strate cirkevnej komúnie so Stolcom sv. Petra.

Avšak po dlhý čas Kyjevská cirkev udržiavala kontakt so súsednými katolíckymi bratmi a s Apoštolským Stolcom, a dokonca keď sa už našla v položení faktického odlúčenia, nechýbali z jednej i z druhej strany úprimné úsilia o získanie úplnej komúnie.

Východný charakter vašej cirkvi vyrástol z dedičstva krsťtu svätého Vladimíra, a cez stáročia sa formovala jeho vlastná tvár, obohacujúc sa vlastnou kultúrou, miestami kultu, ako aj zástupmi veriacich, cítiacimi spolu so svojimi Pastiermi potrebu jednoty tak na vnútornej platforme svojej cirkvi, ako aj komúnie s inými cirkvami, a zvlášť s Rímskou cirkvou.

Všetko toto sa naplno vyjadriло v akte Brestskej únie /1596/, kedy časť biskupov Kyjevskej metropolie obnovila zväzky jednoty s Apoštolským Stolcom. V tom úsilí o obnovenie a viditeľné prinavrátanie úplnej komúnie medzi Východom a Západom objavujeme základný dôvod Brestskej únie, vyjadrenej v súlade s vtedajším cirkevným povedomím. Tejto únii, ako sme zdôraznili, predchádzali iné pokusy, podnikané ľuďmi oživenými hlbokým cítením cirkevným. Spomeďzi nich radi pripomíname osobitným spôsobom Kyjevského metropolitu Izidora, ktorý sa zúčastnil na sneme vo Florencii /1439/ : bol vynikajúcim teológom a rozhodným stúpencom dialógu s Rímskou cirkvou, ktorá si ho zo svojej strany uctila tým, že ho vyzdvihla do kardiálskej hodnosti, a potom prijala jeho dočasnú schránku do starobylej baziliky sv. Petra.⁸

Brestská únia - podľa zámeru tých, ktorí v jej intenciách účinkovali uprostred neporozumenia a uprostred protivenstiev všelijakého druhu - vydávajúc niekedy svedectvo vlastnou krvou, ako v prípade sv. Jozafáta, o hlbokom a neotrasiteľnom presvedčení, aké ich oživovalo - nesmerovala proti nikomu. Bola zameraná na budovanie jednej Cirkvi, ktorá by sa tak na Východe i na Západe tešila plnej a viditeľnej jednoty, majúc svoje korene v jednej viere a jednom krste.

5. V takom duchu treba tiež chápať iné pokusy, aké sa v priebehu stáročí podnikli pod vplyvom konkrétnych historických situácií pre prinavrátanie plnej jednoty. Nie vždy sa takéto pokusy náležite chápali a prijímali, niekedy bol nepredvídaným a nezamýšľaným výsledkom ďalší rozkol kresťanského spoločenstva. Dnes na základe obnovenej a prehĺbenej teologickej úvahy, a tým viac na základe započatého dialógu medzi katolíckymi a pravoslávnyimi, hľadáme nové cesty vedúce k túženému cieľu. Spoločenstvá veriacich zrodené zo spomínaných pokusov, a ktoré cez stáročia si zachovali jednotu s Rímskym Stolcom, poslušné dôraznému naliehaniu svedomia, majú očividné právo na solidárnosť zo strany katolíckeho spoločenstva, a špeciálne zo strany Rímskeho biskupa.

6. V našom storočí Cirkev a celé kresťanstvo pod vanutím Ducha Svätého cíti novým spôsobom horúcu túžbu po tej jednote, za ktorú sa modlil Kristus v predvečer svojho utrpenia a obety na kríži. Takúto ekumenickú perspektívu vyjadril II. Vatikánsky koncil, zvolaný pápežom Jánom XXIII., na ktorom sa zúčastnili ako pozorovatelia početní predstavitelia iných bratov kresťanov.

Dekréty vyhlásené Koncilom: "O východných katolíckych cirkvách" /*Orientalium Ecclesiarum*/ a "O ekumenizme" /*Unitatis redintegratio*/ sa stali opravdivým darom Božej milosti pre naše časy, poznačené, ako je pravda, rozdielmi, ale charakterizované tiež čoraz živšou túžbou po jednote všetkých kresťanov. Totiž každé rozdelenie kresťanov sa nielen "protiví vôli Kristovej", ale takisto "je svetu na pohoršenie a na újmu presvätej veci hlásania Evanjelia všetkému stvoreniu".⁹

II. Vatikánsky koncil vyzýva tých, "čo sa chcú venovať práci za obnovenie túženého plného zjednotenia medzi Východnými cirkvami a katolíckou Cirkvou, aby brali patričný zreteľ na tieto osobitné podmienky Východných cirkví pri ich vzniku a vývoji a na povahu vzťahov, ktoré jestvovali medzi nimi a Rímskym Stolcom pred rozkolom, aby si o tom všetkom utvorili správny úsudok."¹⁰ Ten istý Koncil zdôraznil veľké hodnoty liturgických, duchovných, disciplinárnych a teologických tradícií existujúcich v týchto cirkvách, ako aj ich právo a povinnosť žiť podľa týchto tradícií, patriacich do plnej katolíckosti a apoštolskosti Cirkvi. Koncilová Otcovia ďakujú okrem toho Bohu, že katolícke Východné cirkvi "strážia toto dedičstvo a chcú ho rýdzejšie a plnšie uplatniť v živote."¹¹

V dôsledku toho nevidia v týchto cirkvách prekážku na ceste k plnej jednote s pravoslávnyimi bratmi, naopak, v tej miere, v akej v nich žiari, v celej svojej hĺbke, počiatočná myšlienka, ktorá ich zrodila, môžu zvlášť výrazne dosiahnuť novú ekumenickú perspektívu ukázanú na Koncile Duchom Svätým celej Cirkvi. Tieto cirkvi sa preto vyzývajú dnes viac než kedykoľvek rozvíjať v tomto duchu svoj vklad pre budovanie jednoty viditeľnej cirkvi, lebo jeden je Pán, jedna viera, jeden krst". /Ef 4,5/.

7. V takomto momente histórie spásy, tak bohatom na nádeje, je nám dané sláviť toto Milénium spoločne s ukrajinským katolíckym spoločenstvom, ktoré zaujalo trvalé miesto predurčené mu Prozretnosťou vo všeobecnej Cirkvi, po boku toľkých partikulárnych cirkví tak na Východe, ako i na Západe.

Pozdravujem celé katolícke ukrajinské spoločenstvo, ktoré v krste kyjevského ľudu pred tisíc rokmi vidí korene vlastného bytia, a ktoré dnes žije v plnej jednote viery a sviatostného života s Rímskym biskupom.

Pozdravujem vás, bratia v biskupstve, na čele s kardinálom Miroslavom Ivanom Lubačivským, Veľkým arcibiskupom Lvova, pozdravujem vás, kňazi, rehoľníci, rehoľníčky a veriaci, ktorí slávite Milénium narodenia vášho národa do života v milosti cez krst Kyjevskej Rusi. Pozdravujem vás všetkých bratským bozkom pokoja ako váš brat a prvý pápež Slovan v dejinách Cirkvi.

V hodine vášho veľkého Jubilea cítim sa duchovne s vami spojený a túžim vás objeť v srdci Cirkvi bratským stiskom pred všetkými veriacimi v Krista. V mene Najsvätejšej Trojice, Otca, Syna i Ducha Svätého, Rímska cirkev sa skláňa so zvláštnym porozumením a láskou nad všetkými duchovnými synmi a dcérami svätého

Vladimíra, a zvlášť nad tými, ktorí sa modlia a trpia za jednotu so všeobecnou Cirkvou.

V neobyčajnej dejinnej chvíli vašej cirkvi, ktorá zažila v posledných desaťročiach veľké protivienstvá, túžim ešte raz zdôrazniť, že jej rozmer katolíckosti, ako i jej zvláštny profil si zasluhujú úplnú úctu. Vyžaduje to bratská láska, vyžaduje to eumenické povolanie svätých bratov Cyrila a Metoda, ktorí svojím príkladom nám pripomínajú právo každého veriaceho na úctu k jeho tradícii, obradu i totožnosti národa, ku ktorému patrí.

Kiežby v budúcnosti - po čom túžime z celého srdca - bolo nám dané prežívať radosť z prekonania nedorozumení a vzájomnej nedôvery a kiežby bolo uznané plné právo každého človeka na vlastnú totožnosť a vyznávanie vlastnej viery. Príslušnosť ku katolíckej Cirkvi nesmie byť nikým považovaná za nezmieriteľnú s dobrom vlastnej pozemskej vlasti a s dedičstvom svätého Vladimíra. Kiežby sa zástupy vašich veriacich mohli radosť zo skutočnej slobody svedomia a rešpektovania náboženských práv pri vzdávaní verejnej úcty Bohu v súlade s bohatou tradíciou vo vlastnom obrade a s vlastnými pastiermi!

8. Apoštolský Stolec obdarúva osobitnou pozornosťou vašu cirkev, lebo v priebehu dejín dala toľko dôkazov svojho spojenia s Rímom, až po najvyššiu skúšku mučeníctva. Z toho dôvodu hlavné oslavy Milénia vašej cirkvi žijúcej v diaspore sa konajú v Ríme. Zhromaždení pri hrobe sv. Petra, po boku ktorého odpočívajú pozostatky sv. Jozafáta, tak vami milovaného, budeme spoločne ďakovať za všetky plody účasti na Božích tajomstvách v spoločenstve tej istej viery a vo zväzkoch tej istej lásky.

Vaša cirkev nemôže chýbať uprostred celej katolíckej Cirkvi zúčastňujúcej sa na oslave tohto neobyčajného výročia, a takisto nemôže na tomto slávnostnom miléniovom stretnutí chýbať biskup Ríma, ktorý vrelo túži zaspievať v bazilike Sv. Petra, vo vašom jazyku, spolu so všetkými biskupmi a veriacimi ďakovné *Te-Deum*.

Zverujem miléniové udalosti, vpísané do dejín vašej cirkvi a vášho národa, Trojjedinému Bohu. S nádejou vkladám do rúk Pána ľudských dejín slávnosti Milénia. Túžim ich začať so všetkými biskupmi, kňazmi, rehoľníkmi, sestrami a veriacimi katolíckeho ukrajinského spoločenstva, rozptýleného po celom svete, a pokračovať v nich potom spolu s nimi pred zrakom Najsvätejšej Matky, ktorej prítomnosť preniká celé dejiny vašej cirkvi.

Jej vďačíme za narodenie Krista. Ona bola tiež prítomná pri narodeninách cirkvi Kyjevskej Rusi. Preto v duchovnej púti sa odoberiem po stopách Matky Vladimírskej, ktorá v istom zmysle "stále sprevádzala púťovanie viery ľudu dávnej Rusi."¹²

Odoberiem sa do katedrály sv. Zofie, po stopách modliacej sa Matky - "Múru nepremožiteľného"- ktorej pred 950 rokmi knieža Jaroslav Múdry zveril mesto Kyjev a celú Rus.

9. Klakám pred Tebou, Najmilšia Matka, a Tebe zverujem všetky záležitosti katolíckeho ukrajinského spoločenstva.

Ó, Matka Jednoty kresťanov, ukáž nám neomylné cesty, ktoré k tomuto cieľu vedú. Učiň, aby sme sa na ceste tohto veľkého diela čoraz častejšie stretali s našimi bratmi vo viere a spoločne nachádzali božské znamenia tej jednoty, o ktorú sa modlil sám Kristus.

Ó, Matka Útechy, do Tvojich dlaní skladám všetky stáročné bôle a utrpenia, modlitby a životné svedectvá toľkých Tvojich detí, Tebe zverujem nádeje a očakávania dedičov krstu Rusi, ktorí dúfajú, že Tvojím orodovaním starobylý kresťanský rod dozná lesku nového rozkvetu.

Priviň na Srdce, ó Matka, ľud túžiaci po tom čo stratil, ale ktorý neprestáva dúfať v príchod lepších časov. Podporuj tých Tvojich verných ctiteľov, aby spolu so svojimi pastiermi a v duchovnej komúnii s nástupcom sv. Petra mohli s radosťou sláviť Milénium a spievať horlivým srdcom hymnus vďakyčinenia Bohu a Tebe, Najsvätejšia Matka Vykupiteľa, Tebe, Theotokos!

10. Vzáývajúc o orodovanie svätých apoštolov Petra a Pavla, svätých Cyrila a Metoda, apoštolov Slovanov, svätej Olgy a svätého Vladimíra, svätého Jozafáta a všetkých svätých, zverujem opatere Pre-svätej Trojice Vás, bratia v biskupstve na čele s Veľkým Arcibiskupom Lvova, vás, kňazi, rehoľníci, sestry a veriaci, a zo srdca ude-lujem všetkým a každému osobne Apoštolské požehnanie: v mene Otca, i Syna, i Ducha Svätého. Amen.

V Ríme u sv. Petra, v deň spomienky svätých Cyrila a Metoda,
14. februára 1988, v desiatom roku Pontifikátu.

Ján Pavol II., pápež

POZNÁMKY

1. Sv. Cyril Jeruzalemský, Catechesis III. De baptismo, 5 :PG 33,434A.
2. II. Vatikánsky koncil, Dekrét o ekumenizme Unitatis redintegratio 22
3. Por. Príhovor zo dňa 30. mája 1979: Insegnamenti, I/1/1979/, 1024-
4. Enc. Slavorum Apostoli, 25: AAS 77 /1985/ 806.
5. Tamtiež, 12: AAS 77 /1985/ 793.
6. Tamtiež, 21: AAS 77 /1985/ 803.
7. Tamtiež.
8. Por. T. Alfarani, De Basilicae Vaticanae antiquissima et nova structura, ed. M. Cerrati, Rím 1914, ss. 71.189.
9. Dekr. o ekumenizme Unitatis Redintegratio, 1.
10. Tamtiež, 14.
11. Tamtiež, 17, por. tiež 14-16.
12. Ján Pavol II., Enc. Redemptoris Mater, 33: AAS 79 /1987/ 405.

VŠETKÝM ZASVATENÝM OSOBÁM

Apoštolský list " Ad omnes personas Consecratas " Svätého Otea Jána Pavla II. všetkým zasväteným v rehoľných spoločenstvách a svetských inštitútoch z príležitosti Mariánskeho roku.

" Váš život je s Kristom ukrytý v Bohu "
/ Kol 3, 3 /

Drahí bratia a sestry v Kristu!

I. Úvod

Encyklika Redemptoris Mater vysvetľuje význam Mariánskeho roku, ktorý prežívame spoločne s celou Cirkvou od minulých Turíc do nastávajúceho sviatku Nanebovzatia. V tomto období sa snažíme nasledovať učenie II. vatikánskeho koncilu, ktorý v dogmatickej konštitúcii o Cirkvi poukázal na Matku Božiu ako na tú, ktorá " predchádza všetok ľud Boží na púti viery, lásky a dokonalého spojenia s Kristom " ¹. Vďaka tejto skutočnosti celá Cirkev vidí v Márii svoj dokonalý " predobraz ". Je potrebné, aby to, čo koncil nasledujúc tradíciu Otcov tvrdí o Cirkvi, ako všeobecnom spoločenstve Božieho ľudu, meditovali-so zreteľom na vlastné povolanie - tí, čo spoločne tvoria toto spoločenstvo.

Iste mnohí z vás, drahí bratia a sestry, sa v tomto roku snažíte obnoviť si vedomie existujúceho puta medzi Matkou Božou a svojim špecifickým povolaním v Cirkvi. Tento list, ktorý vám adresujem v Mariánskom roku, chce vám pomôcť pri vašich meditáciách na túto tému a robím to aj vzhľadom na úvahy, ktoré už pripravila Kongregácia pre rehoľníkov a Sekulárne inštitúty ². Pri jeho písaní by som chcel súčasne vyjadriť lásku, ktorú Cirkev prechováva k vám, k vášmu povolaniu, k vášmu poslaniu, ktoré konáte uprostred Božieho ľudu na toľkých miestach a toľkými spôsobmi. Toto všetko je pre Cirkev veľkým darom. A pretože Matka Božia skrze účasť, ktorú má v tajomstve Krista, je tiež neustále prítomná v živote Cirkvi, je vaše povolanie a vaša služba akoby obrazom tejto jej prítomnosti. Je teda potrebné položiť si otázku, aký vzťah existuje medzi týmto " predobrazom " a povolaním zasvätených osôb, čo sa v rozličných rádoch, kongregáciách a inštitútoch usilujú žiť svoje sebadarovanie Kristovi.

II. Rozjímajme spoločne s Máriou nad tajomstvom nášho povolania.

Počas navštívenia Alžbety, Máriina príbuzná ju nazvala blahoslavenou pre jej vieru: " A blahoslavená je tá, ktorá uverila, že sa splní, čo jej povedal Pán". / Lk 1, 45 /

Skutočne slová, ktorými bola Mária oslovená pri Zvestovaní, boli neobvyklé. Pozorné čítanie tohto Lukášovho textu ukazuje, že je v nich obsiahnutá pravda o Bohu už celkom v súlade s evanjeliom a s Novou Zmluvou. Panna z Nazaretu bola začlenená do nevyspytateľného tajomstva, ktorým je živý Boh, Boh - Trojica: Otec, Syn a Duch Svätý. V tomto kontexte bolo Panne zjavené povolanie, že sa má stať Matkou Mesiáša, povolanie, na ktoré odpovedala svojim fiat: " Nech sa mi stane podľa tvojho slova". / Lk 1, 38 /

Meditujúc nad udalosťou zvestovania, myslíme aj na naše povolanie. Toto sa vždy javí ako rozhodujúci okamih na ceste nášho vzťahu k živému Bohu. Pred každým a každou z vás sa otvorila nová perspektíva a každému a každej z vás bol daný nový zmysel a nový rozmer vašej kresťanskej existencie. Toto sa deje vzhľadom na budúcnosť, na život, ktorý neskôr bude žiť konkrétna osoba, na jej voľbu a zrele rozhodnutie. Povolanie sa vždy týka osoby, ale tak ako v Nazarete počas Zvestovania- súčasne označuje aj určité " odhalenie" Božieho tajomstva. Povolanie- prv ako sa stane vnútornou skutočnosťou osoby, prv ako nadobudne formu voľby a osobného rozhodnutia- poukazuje na inú voľbu, ktorá z Božej strany predchádzala voľbu a rozhodnutie človeka. Kristus o tomto hovorí apoštolom počas svojej rozlúčkovej reči: " Nie vy ste si vyvolili mňa, ale ja som si vyvolil vás ". / Jn 15,16 /.

Táto voľba nás pobáda- tak, ako to bolo s Máriou pri Zvestovaní- aby sme sa stretli v hĺbke večného tajomstva Boha, ktorý je láska. Hľa, keď si nás Kristus vyberá, keď nám hovorí " Nesleduj ma ", vtedy- ako vyhlasuje list Efezanom- " Boh, Otec nášho Pána Ježiša Krista ", ktorý si nás vyberá v ňom: " V ňom si nás ešte pred stvorením sveta vyvolil, nás predurčil, aby sme sa stali jeho adoptívnymi synmi na chválu a slávu jeho milosti, ktorou nás obdaroval v milovanom Synovi." A nakoniec " dal nám poznať tajomstvo svojej vôle podľa svojho dobrotivého rozhodnutia, čo si v ňom predsavzal " / Ef 1,4-6.9/.

Tieto slová majú všeobecnú platnosť, hovoria o večnej voľbe všetkých a každého v Kristovi, o povolaní ku svätosti, ktoré je

vlastné adoptívnym deťom Božím. Súčasne nám umožňujú prehliť tajomstvo každého povolania, najmä povolania, ktoré je vlastné zasväteným osobám. Týmto spôsobom každý a každá z vás, drahí bratia a sestry, si môže uvedomiť aká hlboká a nadprirodzená je skutočnosť, ktorú zakúša, ktorú prežíva, keď nasleduje Krista, ktorý pozýva hovoriac: " Nasleduj ma". Vtedy sa pravda Pavlových slov: " Váš život je s Kristom ukrytý v Bohu " / Kol 3,3 / stáva pre nás blízka a priezračná. Naše povolanie je skryté vo večnom Božom tajomstve ešte prv, ako sa v nás stane vnútornou skutočnosťou, naším ľudským " áno", našou voľbou a rozhodnutím.

Spoločne s Pannou v udalosti Zvestovania v Nazarete rozjímajme o tajomstve povolania, ktoré sa stalo naším " údelom" v Kristovi a Cirkvi.

III. Rozjímajme spoločne s Máriou nad tajomstvom nášho zasvätenia.

Apoštol píše: " Veď ste zomreli a váš život je s Kristom ukrytý v Bohu" / Kol 3,3 /. Prejdime od Zvestovania k veľkonočnému tajomstvu. Pavlov výraz " zomreli ste" skryva ten istý obsah, ktorý apoštol vyjadruje v liste Rimanom, keď píše o význame sviatosti, ktorá nás spája s Kristovým životom: " Či neviete, že všetci, čo sme pokrstení v Kristovi Ježišovi, v jeho smrť sme pokrstení?" / Rim 6,3/. Potom citovaný výraz z listu Kolosanom " zomreli ste..." znamená: " Krstom sme teda s ním povolani v smrť, aby sme tak, ako Kristus vzkriesený z mŕtvych Otcovou slávou, aj my žili novým životom " / Rim 6,4/.

Boh si nás vyvolil od večnosti vo svojom milovanom Synovi, Vykupiteľovi sveta. Naše povolanie k milosti stať sa adoptívnymi synmi Božími zodpovedá večnej pravde slov " byť ukrytý s Kristom v Bohu". Toto povolanie sa pre všetkých kresťanov uskutočňuje v čase prostredníctvom krstu, ktorý nás pochováva v Kristovu smrť. V tejto sviatosti má počiatok aj naše " byť ukrytý s Kristom v Bohu" a ako taká skutočnosť zapisuje sa do dejín konkrétnej, pokrstenej osoby. Keď máme sviatostne účasť na vykupiteľskej smrti Krista, budeme mu podobní aj v jeho zmŕtvychvstaní/ porov. Rim 6,5/; spoločne zdieľame tento absolútne " nový život" / porov. Rim 6,4/, ktorý v ľudských dejinách začal Kristom- práve skrze zmŕtvychvstanie

Tento "nový život" označuje na prvom mieste oslobodenie z dedičstva hriechu, z otroctva hriechu / porov. Rim 6, 1-11 /.

Súčasne však - a predovšetkým - znamená aj "posvätenie v pravde" / porov. Jn 17,17 /, v ktorom sa plne odhaľuje perspektíva spojenia s Bohom, života v Bohu. Je to tak, pretože náš ľudský život "je ukrytý s Kristom v Bohu" spôsobom sviatostným a súčasne reálnym. Sviatosti zodpovedá živá skutočnosť posväcujúcej milosti, ktorá preniká do nášho ľudského života skrze účasť na trojičnom živote Boha.

Pavlove slová, zvlášť slová z listu Rimanom, poukazujú na to, že celý tento "nový život", na ktorom máme účasť predovšetkým skrze krst, skrýva v sebe počiatok všetkých povolání, ktoré v priebehu života kresťana budú ho pobádať k voľbe a k uvedomelému rozhodnutiu sa v Cirkvi. Skutočne, v každom povolaní pokrstennej osoby sa odráža určitý aspekt toho "posvätenia v pravde", ktoré završil Kristus svojou smrťou a zmŕtvychvstaním a ukryl vo svojom veľkonočnom tajomstve: "Pre nich sa ja sám posväcujem, aby boli aj oni posvätení v pravde" / Jn 17,19 /.

Povolanie osoby zasvätiť celý svoj život je vo zvláštnom vzťahu k zasväteniu samotného Krista pre ľudí. Rodí sa zo sviatostného koreňa krstu, ktorý v sebe zahŕňa prvé a základné zasvätenie osoby Bohu. Zasvätenie skrze uskutočňovanie evanjeliových rád - to znamená skrze sľuby alebo prísľuby je len organickým vývinom toho počiatku, ktorým je krst. V zasvätení je obsiahnutá zrelá voľba, ktorá sa robí pred samým Bohom, odpoveď nevesty na Kristovu lásku. Keď sa mu my sami dávame úplne a nerozdelene, chceme "ho nasledovať" tým, že sa rozhodneme zachovávať čistotu, chudobu a poslušnosť v duchu evanjeliových rád. Túžime stať sa podobnými Kristovi čo možno najviac tým, že prispôsobujeme náš vlastný život duchu blahoslavenstiev Reči na hore. Ale predovšetkým túžime mať lásku, ktorá preniká všetky prvky zasväteného života a zjednocuje ich ako skutočný "zväzok dokonalosti" / porov. Kol 3,14 /.³

Toto všetko je skryté vo význame toho Pavlovho "zomrieť", ktoré sa začína sviatostne pri krste. Zomrieť s Kristom, ktorý nám dáva účasť na plodoch svojho zmŕtvychvstania, podobne ako je to s pšeničným zrnom, ktoré ak padlo do zeme "odumiera" pre nový život / porov. Jn 12,24 /. Zasvätenie osoby posvätnými putami rozhoduje o tomto "novom živote", ktorý sa môže uskutočňovať iba na základe "ukrytia" všetkého, čo tvorí náš ľudský život v Kris-

tovi: náš život je ukrytý s Kristom v Bohu.

Ak je z ľudského hľadiska možné zasvätenie osoby prirovnať ku "strate života", predsa je to najpriamejšia cesta, ako "ho nájsť". Kristus naozaj hovorí: "Kto stratí svoj život pre mňa, nájde ho" / Mt 10,39 /. Tieto slová sú určite vyjadrením radikálnosti evanjelia. Súčasne nie je ťažké rozoznať nakoľko sa vzťahujú na človeka, nakoľko jedinečný je ich antropologický rozmer. Čo je podstatnejšie pre ľudské bytie _ muža alebo ženu- ak nie práve toto: znovunájdenie seba, nájdenie seba samého v Kristovi, pretože Kristus je "všetka plnosť" / porov. Kol 1, 19; 2,9/?

Tieto myšlienky týkajúce sa témy zasvätenia osoby skrze uskutočňovanie evanjeliových rád, nás stále ponechávajú v kruhu veľkonočného tajomstva. Spoločne s Máriou sa snažíma mať účasť na tejto smrti, ktorá priniesla ovocie "nového života" vo zmŕtvychvstaní. Táto smrť na kríži bola potupná a bola smrťou jej vlastného Syna! Ale či práve tam, pod krížom, "pri ktorom stála nie bez božieho riadenia"⁴, nepochopila Mária novým spôsobom všetko to, čo už počula v deň zvestovania? Či tam, práve skrze "meč, ktorý prenikol jej vlastnú dušu" / porov Lk 2,35 /, skrze neporovnateľnú "kenosis viery"⁵, neuzrela Mária až na dno plnú pravdu o svojom materstve? Či nie práve tam sa rozhodujúcim spôsobom stotožnila s tou pravdou "znovu nájsť" dušu, ktorú v skúške Golgoty musela tým najbolestnejším spôsobom stratiť pre Krista a pre Evanjelium?

A práve do tohto úplného "nájdenia" pravdy o Božom materstve, ktoré sa stalo "údelom" Márie už pri zvestovaní, sa vrývajú Kristove slová, ktoré vyslovil hore na kríži a ktoré označujú apoštola Jána, označujú človeka: "Hľa, tvoj syn!" / porov. Jn 19,26/.

Drahí bratia a sestry! Vracajme sa neustále našim povolaním, našim zasvätením, do hĺbky veľkonočného tajomstva! Postavme sa ku Kristovmu krížu vedľa jeho Matky. Od nej sa učme nášmu povolaniu. Azda nepovedal sám Kristus: "Lebo každý, kto plní vôľu môjho Otca, ktorý je na nebesiach, je môj brat i sestra i matka" / Mt 12,50/?

IV. Rozjímajme spolu s Máriou o našom špecifickom apoštoláte.

Veľkonočné udalosti nás zameriavajú na Turíce, na deň, kedy " príde Duch pravdy", aby viedol " k plnej pravde" / porov. Jn 16, 13/ apoštolov i celú Cirkev, ktorá je na nich vybudovaná ako na základe, ⁶ v dejinách ľudstva.

Mária nesie do turíčneho večeradla " nové materstvo", ktoré sa stalo jej " údelom " pod krížom. Toto materstvo má zostať v nej a súčasne z nej, ako zo "vzoru", má sa preniesť na celú Cirkev, ktorá sa zjaví svetu v deň zoslania Ducha Utešiteľa. Tí, ktorí sa zhromaždili vo večeradle, sú si vedomí, že od okamihu návratu Krista k Otcovi, je ich život ukrytý spolu s ním v Bohu. Mária žije v tomto povedomí viac ako ktokoľvek iný.

Boh prišiel na svet, narodil sa z nej ako " Syn človeka", aby zadostučinil večnej vôli Otca, ktorý " tak miloval svet" / porov. Jn 3, 16 /. Predsa však, keď sa Slovo stalo Emanuelom / Boh s nami /, Otec, Syn a Duch Svätý rovnako zjavili ešte hlbšie, že svet " zostáva v Bohu" / porov. 1 Jn 3, 24 /."Lebo v ňom žijeme, hýbeme sa a sme" / Sk 17, 28 /. Boh objíma celé stvorenstvo svojou stvoriteľskou mocou, ktorá sa skrze Krista zjavila predovšetkým ako moc lásky. Vtelenie Slova, nevyjadriteľné a nezmazateľné znamenie Božej " imanencie" vo svete, odhalilo novým spôsobom jeho " transcenciu". Všetko toto sa uskutočnilo a završilo v rámci veľkonočného tajomstva. Odchod Syna " prvorođeného zo všetkého stvorenia " / Kol 1, 15 / vzbudil nové očakávanie toho, ktorý naplnia všetko: " Ozaj Duch Pána naplnia vesmír" / Múd. 1, 7/.

Tí, čo spoločne s Máriou očakávali v Jeruzalemskom večeradle deň Turíc, už zakúsili tieto " nové časy". V závane Ducha pravdy musia vyjsť z večeradla, aby v spojení s týmto Duchom vydávali svedectvo ukrižovanému a vzkriesenému Kristovi / porov. Jn 15, 26-27/. Kvôli tejto skutočnosti majú zjaviť Boha, ktorý ako láska objíma a preniká svet; musia presvedčiť všetkých, že sú spoločne s Kristom povolani " zomrieť " v moci jeho smrti, aby povstali k ukrytému životu spoločne s Kristom v Bohu.

Práve toto tvorí samotné jadro apoštolského poslania Cirkvi. Apoštoli, ktorí v deň Turíc vyšli z večeradla, stali sa základom Cirkvi, ktorá celá je apoštolská a neustále zostáva v stave poslania/ in statu missionis/. V tejto Cirkvi každý dostáva už vo

sviatosti krstu a neskôr pri birmovke povolanie, ktoré- ako pripomenul koncil - je svojou podstatou povolaním k apoštolátu⁷.

Mariánsky rok sa začal na sviatok Turíc, aby sa všetci cítili pozvaní spolu s Máriou do večeradla, kde má počiatok celá apoštolská púť Cirkvi z pokolenia na pokolenie. Medzi pozvanými sa tam zjavne nachádzate aj vy, drahí bratia a sestry, čo ste pôsobením Ducha Svätého postavili svoj život a svoje povolanie na základe zvláštneho zasvätenia, úplného oddania sa Bohu. Toto pozvanie do turíčného večeradla znamená, že musíte obnoviť a prehĺbiť povedomie vášho povolania dvoma smermi. Prvý spočíva v upevnení apoštolátu, ktorý je obsiahnutý v samotnom zasvätení; druhým je oživenie mnohorakých apoštolských úloh, ktoré vychádzajú z tohto zasvätenia v rámci duchovnosti a cieľa či už vašich spolusestier a vašich inštitútov, či už jednotlivých osôb.

Snažte sa strátnúť s Máriou v turíčnom večeradle. Nikto vás viac ako ona nepriblíži k tomuto spásonosnému vidaniu pravdy o Bohu a o človeku, o Bohu a o svete, ktorá je obsiahnutá v Pavlových slovách: "Veď ste zomreli a váš život je ukrytý s Kristom v Bohu". Sú to slová, ktoré ukrývajú paradox a súčasne aj samotné jadro evanjeliového posolstva. Vy, drahí bratia a sestry, ako osoby zasvätené Bohu, máte zvláštne predpoklady, aby ste ľuďom priblížili tento paradox a toto evanjeliové posolstvo. Vy máte tiež zvláštnu úlohu hovoriť všetkým - v tajomstve kríža a vzkriesenia- že svet a všetko stvorenie sú "v Bohu" a že v ňom "žijeme, hýbeme sa a sme", že tento Boh, ktorý je láska, objíma všetkých a všetko, že "láska Božia je rozliata v našich srdciach skrze Ducha Svätého, ktorého sme dostali" / Rim 5,5 /.

Kristus si nás "vyvolil zo sveta" a svet potrebuje vašu voľbu, aj keď niekedy budí dojem, že je voči nej ľahostajný a že jej nepripisuje žiadnu dôležitosť. Svet potrebuje vaše "ukrytie sa s Kristom v Bohu", aj keď niekedy kritizuje formy kláštornej klauzúry. Skutočne, práve silou tohto "ukrytia sa", môžete spolu s apoštolmi a celou Cirkvou prijať za vlastné poslanie z veľkňazskej modlitby nášho Vykupiteľa: "Ako si ty mňa poslal na svet, aj ja som ich poslal do sveta" / Jn 17,18 /. Vy sa zúčastňujete na tomto poslaní, na apoštolskom poslaní Cirkvi⁸. Vy máte na tomto poli účasť jedinečným spôsobom, výlučne vašim, podľa vášho "vlastného daru" / porov. 1 Kor. 7,7 /. Zúčastňuje sa tu každý a každá z vás a to tým viac, čím väčší je jeho život "ukrytý s Kristom v Bohu".

Tu sa nachádza samotný prameň vášho apoštolátu.

Tento základný "spôsob" apoštolátu nemožno unáhlene meniť, prispôsobujúc sa mentalite tohto sveta / porov. Rim 12,2 /. Tiež je pravdou, že často zakusujete, že svet miluje "čo je jeho": "Keby ste boli zo sveta, svet by miloval, čo je jeho." / Jn 15,19/. Skutočne je to Kristus, ktorý si vás "vyvolil zo sveta", vyvolil si vás preto, aby "sa skrze neho svet spasil" / porov. Jn 3,17/. Práve kvôli tomuto nemôžete opustiť vaše "ukrytie sa s Kristom v Bohu", pretože to je nenahraditeľná podmienka, aby svet uveril v spásonosnú moc Krista. Toto "ukryť sa", ktoré má pôvod vo vašom zasvätení, robí každého a každú z vás osobou vierohodnou a čírou. A to neuzatvára, ale naopak otvára "svet" pred vami. Skutočne, "evanjeliové rady- ako som vám už povedal v apoštolskej exhortácii Redemptionis Donum- svojim podstatným zameraním napomáhajú obnove stvorenia: svet, vďaka im, musí byť podriadený človeku a je mu daný rovnako ako by sa mal sám človek dokonale darovať Bohu" ⁹.

Účasť na diele "mariánskeho rastu" celej Cirkvi, ako prvotné ovocie mariánskeho roku, bude mať rozličné spôsoby a vyjadrenia podľa osobitného povolania každého inštitútu a bude tým plodnejšia, čím viac budú tieto inštitúty pracovať v zhode s ich špecifickým darom. Preto:

a/ "Inštitúty zamerané úplne na kontempláciu, takže sa ich členovia venujú jedine Bohu v samote a mlčaní, v ustavičnej modlitbe a horlivom pokání, hoci je potreba činného apoštolátu naliehavá, majú jednoznačne význačné miesto- ako pripomína II. vatikánsky koncil- v tajomstve Tela Kristovho". ¹⁰

A tak, pozerajúc na Máriu, v tomto zvláštnom milostivom roku, Cirkev sa cíti zvlášť pozorná a plná úcty k bohatej tradícii kontemplatívneho života, ktorí muži a ženy, verní tejto charizme, vedeli obnoviť a udržať v prospech cirkevného spoločenstva a pre dobro celej ľudskej spoločnosti. Najsvätejšia Panna bola tak duchovne plodná, že sa stala Matkou Cirkvi a ľudského rodu. V mlčaní, vo vytrvalom počúvaní Božieho slova a vo svojom vnútornom spojení s Pánom, Mária sa stala nástrojom spásy popri svojom božskom Synovi Ježišovi Kristovi. Nech sa teda povzbudia všetky duše zasvätené kontemplatívneho životu, pretože Cirkev a svet, ktorý ma ona evanjelizovať, dostávajú nie málo svetla a sily od Pána, práve vďaka ich ukrytému a meditatívnemu

spôsobu života; a nasledujúc príklad pokory, skrytosti a neustáleho spoločenstva s Bohom, Služobnice Pána nech rastú v láske ku svojmu povolaniu duší zasvätených kontemplácii.

b/ Tí, čo sa spomedzi rehoľníkov a rehoľníc venujú apoštolskému životu, evanjelizácii alebo dielam lásky a milosrdenstva, majú v Márii vzor lásky k Bohu i voči ľuďom, Nasledujúc tento vzor so šľachetnou vernosťou, budú vedieť odpovedať na požiadavky ľudstva, ktoré trpí nedostatkom istoty, pravdy, zmyslu pre Boha; alebo je sužované nespravodlivosťou, diskrimináciami, útlakom, vojnami, hladom. S Máriou budú vedieť zdieľať osudy ich bratov a pomáhať Cirkvi byť pohotovou k službe za spásu človeka, ktorého dnes stretáva na svojej ceste.

c/ Členovia sekulárnych inštitútov, žijúc svoj každodenný život uprostred rôznych sociálnych kategórií, majú v Márii príklad a pomoc, aby poskytovali osobám, s ktorými zdieľajú podmienky života vo svete, zmysel harmónie a krásy ľudskej existencie, ktorá je tým väčšia a tým radostnejšia, čím viac je otvorená voči Bohu; svedectvo existencie zameranej na budovanie spoločenstva vždy dôstojnejšieho ľudskej osoby; dôkaz, že časné skutočnosti, prežívané v sile evanjelia, môžu oživiť spoločnosť tým, že ju robia slobodnejšou a spravodlivejšou v prospech všetkých detí Boha, Pánom vesmíru a darcu každého dobra. Toto bude pieseň, ktorú človek, ako Mária, bude môcť pozdvihnúť k Bohu, uznajúc jeho všemohúcnosť a milosrdenstvo.

Rastúca horlivosť žiť integrálne vaše zasvätenie, hľadiac pritom na vznešený vzor tej, ktorá bola dokonale zasvätená Bohu, na Matku Ježiša a Cirkvi, zväčší účinnosť vášho evanjeliového svedectva a ako dôsledok prospeje pastorácii povolání.

Nie málo inštitútov, ako je pravda, dnes pociťuje veľký nedostatok povolání a v mnohých častiach Cirkvi pozorovať potrebu väčšieho počtu povolání skrze dôveryhodnejšie utiekajúce sa o pomoc k Márii ako k matke, ktorá sa postará o potreby svojej rodiny a skrze rastúci zmysel pre zodpovednosť všetkých cirkevných zložiek za zdokonalenie zasväteného života v Cirkvi.

V. Záver.

V Mariánskom roku sú všetci kresťania povolaní rozjímať, podľa náuky Cirkvi, o prítomnosti Panny a Matky Božej v tajomstve Krista a Cirkvi¹¹. Tento list chce byť povzbudením, aby ste meditovali o tejto prítomnosti vo vašich srdciach, v dejinách vašej duše, vášho osobného povolania a súčasne v rehoľných spoločenstvách, rádoch, kongregáciách a v sekulárnych inštitútoch.

Mariánsky rok sa stal, môžeme povedať, časom jedinečnej "púte" po stopách tej, ktorá "predchádza" na púti viery všetok ľud Boží: predchádza všetkých a súčasne každého a každú. Táto púť má veľa rozmerov a okruhov: celé národy a dokonca aj kontinenty sa schádzajú v mariánskych svätyniach, nehovoriac o skutočnosti, že i jednotliví kresťania majú svoje "vnútorné" svätyně, v ktorých je Mária ich vodcom po ceste viery, nádeje a spojenia v láske s Kristom.¹²

Často rády, kongregácie, inštitúty, so svojou stáročnou skúsenosťou, majú tiež svoje svätyně, "miesta" Máriinej prítomnosti, s ktorými je spätá ich duchovnosť, ba dokonca aj dejiny ich života a poslania v Cirkvi. Tieto "miesta" pripomínajú jednotlivé tajomstvá Panny Matky, vlastnosti, udalosti z jej života, svedectvá duchovnej skúsenosti ich zakladateľov alebo prejavy ich charizmy, ktorá potom prišla na celú komunitu.

V tomto roku sa snažte byť zvlášť prítomní na týchto "miestach", v týchto "svätyniach". Hľadajte v nich novú silu, cesty autentickej obnovy vášho zasväteného života, správne smery a metódy apoštolátu. Hľadajte v nich svoju totožnosť, ako ten pán domu, ten múdry muž, ktorý "vynáša zo svojej pokladnice vecí nové i staré" / porov. Mt 13,52/. **Áno!** Hľadajte prostredníctvom Márie duchovnú vitalitu, omladnite s ňou. Modlite sa za povolania. Konečne, "urobte všetko, čo vám povie", ako Panna povedala v Káne Galilejskej / porov. Jn. 2,5 /. Toto si želá od vás a toto si želá pre vás Mária, mystická Nevesta Ducha Svätého a naša Matka. Povzbudzujem vás, teda, aby ste odpovedali na túto Máriinu túžbu spoločným aktom zasvätenia, ktorý je práve "odpoveďou na lásku Matky"¹³.

V tomto Mariánskom roku aj ja jej zasväcujem z celého srdca každého a každú z vás, ako i celé vaše spoločenstvá a žehnám

v mene Otca, Syna i Ducha Svätého.

Dané v Ríme, pri sv. Petre, 22. mája- sviatok Turíc - roku
1988, v desiatom roku pontifikátu

Ján Pavol II.

POZNÁMKY

1. Porov. Konšt. II. Vat. koncilu Lumen gentium 58; 63.
2. Porov. Rehoľníci po stopách Márie, Ed. Vaticana, 1987.
3. Porov. Konšt. II. Vat. koncilu Lumen gentium, 44; dekrét Perfectae Caritatis, 1,6; C.I.C. 573, §1; 607, §1; 710.
4. Konšt. II. Vat. koncilu Lumen gentium, 58.
5. Encyklika Redemptoris Mater, 18.
6. Porov. Konšt. II. Vat. koncilu Lumen gentium, 19.
7. Porov. Dekrét II. Vat. koncilu Apostolicam actuositatem, 2.
8. Porov. C.I.C. 574, §2.
9. Apošt. exhortácia Redemptionis donum / 25.3. 1984/, 9.
10. Dekrét II. Vat. koncilu Perfectae caritatis, 7.
11. Porov. Konšt. II. Vat. koncilu Lumen gentium, kap.VIII,č.52-69.
12. Porov. tamtiež 63; 68.
13. Encyklika Redemptoris Mater, 45.